

NAROČNINA ZA JUGOSLAVIJO ČETRTLETNO DIN 15, CELOLETNO DIN 60/ZA INOZEMSTVO JE DODATI POŠTNO/OGLASI PO CENIKU/POSAMEZNA ŠTEVILKA PO DIN 150.
POŠT. ČEK. RAČ. 13.188

ORJUNA

VREDNIŠTVO IN VPRAVA V VČITELJSKI TISKARNI/ROKOPIŠI SE NE VRAČAJO/ANONIMNI DOPISI SE NE PRIOBČVATEJO/POŠTNA PLACANA V GOTOVINI
TELEFON ŠTEV. 906.

O Veliki noči...

Dokler je nauk Kristusov, ki ga je potrdil s svojim vstajenjem, ostal življenjski nauk brez dolgovestnih učenih razprav in besednih prepričanj in se je kazal le v dejanjih, to je v ljubezni in bratstvu prvih kristjanov, je bilo kristjanstvo še to, kar je imelo biti po naukih ustanovitelja. Ko pa so pismarji in farizeji v novi obliki prišli spet do besede in so namesto vsebine iskali samo raznih razlag in sporov, se je začel preprič in razkol, nastale so razne stranke in sekte, dlakocestvo in razlaganje, ki je zatemičilo bistvo Kristusovega nauka, priprosteja in naravnega v svojem temeljnem stavku: ljubi bližnjega...

Na te dogodke se spomnimo o vsaki Veliki noči, ako mislimo na jugoslovenstvo.

Dokler nam je bilo jugoslovenstvo, ki ga je narod potrdil s svojim vstajenjem, življenjski nauk brez dolgovestnih učenih razprav in besednih prepričanj in se je kazalo le v dejanjih, t. j. v ljubezni in bratstvu jugoslovenov, je bilo še to, kar je imelo biti po naukih vseh onih, ki so ga pripravljali: saj je bilo tako naravno, preprosto, samoposrebi razumljivo, da ga je razumel vsak najprostejši človek takrat l. 1918. Ko pa so prišli pismarji in farizeji — političari in strankarji s svojimi razlagami, je ideja začela padati in danes čutimo vsi, kam so zapeljali ti ljudje našo državo in državljane. Kajti jugoslovenstvo je bila ideja našega prerojenja, vstajenja in novega življenja — oni pa so pozabili na bistvo in so iskali samo zunanji oblik, sporov in razlik in zatemičili narodo njegovo življensko silo, ki je bila izražena v tej ideji, v ideji ljubezni in bratstva.

Kje je danes tisto jugoslovenstvo, o katerem je govoril dr. Krek, ali pisatelj Finžgar v svojem govoru v Unioni l. 1918. »Jugoslavija ali smrt«, in Korošec na raznih ljudskih taborih?

Pod naslovom »Dozorevanje« je prinesel »Slovenec« na cvetno nedeljo uvodnik, kjer citira predavanje Ljube Stojanoviča, predsednika srbske republikanske stranke na beograjskem vseučilišču.

»V sedmem letu skupne države« — tako vzdihuje farizejski »Slovenec« — »govori predstavnik elite srbske demokracije — kakor se sam imenuje — o amputaciji in vključuje v Veliko Srbijo vso zemljo južno-vzhodno od Zagreba. Predavanje je poslušala izbrana družba belgrajske inteligence in vsa navdušena pritrjevala. Ta del slike je porazen — pravi »Slovenec«.

Vključuje v govoru nekaj dobrega. Stojanović je govoril za — autonomijo. Po njegovem mnenju bi bilo treba državo razdeliti na: Veliko Srbijo, Hrvatsko in Slovensko. Naravno je, da bi bil prvi del največji, — a to zopet »Slovenec« ni všeč in pravi:

»Ta usodni zmotni motiv sicer kaže, da g. Stojanović še ni prišel v novo državo, da v njem ni prav nič bratstva, prav nič ljubezni in da ga zgodovina ni prav ničesar naučila. Ali mislijo Velestri da bi imeli po taki razdelitvi in ureditvi države mir? Ali se ne strašijo novega sovraštva, novih bojev med brati. Zgodovina in sedanja doba jim lahko pove, da je hegemonija trajno nemogoča. Vsak državni stroj osnovan na hegemoniji ene skupine je propadel. Naj si g. Stojanović ogleda samo razloge propada bivše Avstrije, v kateri so Nemci in Madžari hoteli obdržati hegemonijo za vsako ceno in v vsaki obliki. Dali so sicer deželam neko samoupravo, toda vedno so si zavarovali tudi nadvlado Dunaja in Budimpešte. Tako samoupravo združeno s srbsko hegemonijo propoveduje sedaj g. Stojanović. Naj ve g. Stojanović in Belgrad, ki mu je ploskal, da mora računati tudi s »posledicami, ki so doletete bivšo Avstrijo«.

Tako govore Jugosloveni iz leta 1918!

Vključ temu je »Slovenec« za autonomijo in piše:

»Autonomistična misel je zmagovala. Stojanović je na vsa usta povedal, da Radiću Srbi ne zaupajo, da sedanja vlada sporazuma nima za rešitev našega notranjopolitičnega problema nobenega pozitivnega pomena. Stojanovičeva ugotovitev je udarec vsem slovenskim in hrvatskim hlapcem, ki hočejo varati s svojim brezvsebinskim jugoslovenstvom. Na drugi strani Stojanovičeva izvajanja potrjuje, da je edina SLS od vsega početka pravilno razumela naše ustavno vprašanje, ko je državo razdelila v več večji pokrajini. Edino ta razdelitev zadovoljuje težnje ogromne večine narodov in izključuje nadaljne narodnostne spore med Srbi, Hrvati in Slovenci ter daje celotni državi tisto harmonijo, ki je potrebna za notranji napredek in moč na zunanje.«

Da, to bo krasna harmonija! Ta razdelitev bo res zadovoljila težnje ogromne večine narodov — in bo

izključevala »narodnostne« spore med Srbi, Hrvati in Slovenci!

Leta 1918. smo pa rekli pred vsem svetom in prisegli in se rotili, da smo en narod! Ali si morate misliti večjo zaslepljenost?!

In »brezvsebinsko jugoslovenstvo«.

Da, za vas jugoslovenstvo nima več vsebine, kakor je nima niti krščanstvo. Vi ste pred vsem Slovenci potem — vsaj včasih na jeziku — Jugosloveni, kakor ste pred vsem katoličani, potem šele kristjani...

Pismarji in farizeji!

In dalje. Pismar in farizej se mora vedno sklicevati na kake besede. Zato je »Slovenec« poprijel stavke iz »Nar. dnevnika«, kjer se istotako kaže naše jugoslovenstvo zadnjega časa! Tam beremo... »Kajti nesrečni pojem o kulturni enakosti vseh narodov naše države (najbrž tu ni misliti na cigane, Nemce in Madžare, ampak samo na tri t. j. Srbe, Hrvate in Slovence) kakršnega zastopa tudi velik del naše inteligence, nam je napravil več škode v gnetnem oziru v tej kratki dobi ujedinjenja, kot malone vsa svetovna vojna. Ako bi ta pojem zadobil absolutno premoč, bo pomenilo to stanje najhujše podjarmljenje in črno suženjstvo«.

Ali slišite! Vera v kulturno enakost Jugoslovenov nam več škoduje kot vsa svetovna vojna. Kaj tisoč, ki so padli za našo svobodo, kaj razbiha in izžubljena Goriska, kaj Koroška — vse to je nič, ako bi tisti, ki je bil osvobodjen, priznal vsaj kulturno enakost onemu, ki ga je osvobodil... Ne, Bog obvari. To bi pomenilo:

... najhujše podjarmljenje in črno suženjstvo...

Tako se piše v sedmem letu skupne države.

»Zato gre stranki SLS« — piše »Nar. dnevnik« — največja zasluga, ker je ob najkritičnejšem času, ko je večji del naše inteligence zapustil domovino (o je!), svoj narod (oh, res!) in njegove tradicije (tudi?) ter se polakomnil zlata in časti (hm, hm), tako krepko zastavila to gibanje in zaklicala z vso silo svoj — ne«.

Zdaj veste torej, kaj je največja zasluga SLS! Tako piše slovenski list in to je slika našega sedanjega jugoslovenstva.

In zopet je Velikanoč pred durmi in zopet se bo pisalo in tiskalo nešteto uvodnikov o vstajenju. Vedno stera, vedno lepa pesem. A ko minejo prazniki, ne bo o vstajenju ne duha ne sluha in vse pojde svojo pot naprej, vedno bolj navzdol, kamor kažejo taki nazori, ki smo jih zgoraj citirali. Kajti če ni rešitve v ljubezni

Vesele Velikonočne praznike

želi vsem cenjenim naročnikom in inserentom

uredništvo in uprava.

in enakosti — kako bi bila v sovraštvo in razprtiji?

In od takih prerokov naj pričakuje narod boljše bodočnosti!

To ni pot, ki vodi v vstajenje. Zato smo naslovili ta članek: o veliki noči... Kajti velika noč je, ki pokriva našo domovino v teh časih.

Pa ne bo po nji vstajenja po naukih pismarjev in farizejev, naj še tako citirajo: da je pisano... Res. Pisano je... Tako so rekli in so križali ideje. In danes je isto.

Mi živimo prva leta po vstajenju in vidimo, kako propada ideja vstajenja zaradi teh pismoukov. Toda verujemo v zmago ideje — tudi če jo trenutno zagrne strankarska tema.

Tudi z kristjanstvom je bilo tako: vedno iznova se je prvotna ideja pojavljala iz cerkvenih zmot. Ker je bila naravna, preprosta, rešljiva. Ker je bila resnica v nji.

Tako bo tudi z jugoslovenstvom, ki je zdaj trobentačem iz l. 1918. postalo »brezvsebinsko«. Seveda, ker mu niso znali najti vsebine, ker so lagali sebi in svetu, ko so govorili visoke besede.

Mi pa smo ostali med verujočimi in bomo s tisoč naših in tisoč njih, ki drugod zamaženo iščejo rešitve, v tem znamenju slavili Veliko noč! I. L.

Teste calde a Lubiana.

Incident v Franciškanski ulici in »Piccolo di Trieste«. — Hvalisanje dr. Ninčičeve politike. — Lecapetini očitalo Oriunašem avstrijskega no. — Kdo je bil avstrijski.

Obračun neznanecv z italijanskimi konjskimi lišaji v Franciškanski ulici je našel svoj odmev tudi preko mejnikov našega mesta. Oglasil se je v »Piccolo di Trieste«, ki je posvetil temu neznanemu pretepu več prostora, kakor Matteotijevi razpravi, pri kateri se je razpravljalo o enem najhujših madežev na plemenitem laškem narodu.

Znano je, da se do sedaj ni zaključena preiskava o tem dogodku in da krivci še vedno niso najdeni. Navzlic temu pa »Piccolo« trdi, da so ta spopad izvali nad »Italijani residenti o Lubiana« Orjunaši, ki so po njegovih informacijah organizacija ekstremnih slovenskih nacionalistov. Potem na dolgo in široko opisuje, najbrže po usmenih podatkih g. San' Donaia, ves potek tega »brutalnega incidenta« in pride na famozni sklep g. generalnega konzula Gavottija o zatvoritvi njegove botege.

Nato prične z zmerjanjem in psovanjem, kakor se pač spodobi starim klepetuljam iz najsumljivejših ulic tržaškega Citta vecchia. Vse pa samo na račun Slovencev, dočim kar obsiplje Beograd s pohvalami zbog njegove razumne politike napram rimskim požigalcem in morilcem. Ko je tako dovolj pokadil samoljubju in diplomatski spret-

nosti g. Momčila Ninčiča, prične z denunciranjem prav po vseh lecapetinskih metodah.

Ljubljana mu je sedež vročih glav, ki hočejo izvesti načrt osvajanja Velike Slovenije, katere bi imela združiti okoli sebe vse Slovence in jih odtrgati tudi od Beograda. Voditelji tega gibanja so Orjunaši, ki so zajeli svojo ideologijo slovenskega etniškega osvajanja iz avstrijskega. V njih vrstah so se zbrali vsi, ki so bili preje stebri avstrijske vlade in najzagrizennejši soški borci, ki so se borili na tej fronti za Avstrijo proti Italiji, dočim so baš v istem hipu Srbi in ostali inteligentnejši Slovani bili soborci junakov izpod Vittoria Veneta.

Zbog tega mora modri Beograd nastopiti proti tem zlim Orjunašem in jih primerno kaznovati. V nasprotnem slučaju bo disciplinirani in enodušni italijanski narod prisiljen odtegniti svojo jeroško roko iz nad Jugoslavije ter jo prepustiti boljševiski in nemški nevarnosti.

Z Avstrijakanti nas torej psujejo gospodje lecapetini okoli »Piccola«, izpustili pa so se na zelo opolzko polje. Doslej je veljala v boju navada, da je treba sovražnika primerno oceniti in spoznati. V svoji latinski nadutosti še pose-

LISTEK.

MIRKO KUNČIČ:

Krik iz dežele verig.

I.

Zavalovalo je preko plamtečih livad iz daljav je v pozdrav zamahnila pomlad.

zacingljali so zvončki, zagostoleli lesovi, zabučali himno Vstajenja zvonovi —

A preko nas je šlo kot sen, kot sen — Kam daleč se je zamaknil pogled izgubljen?

Da je zaria zablodila v naš mrtvi dom? —

Na obrazih smehljali poln bolesti, črn dvom...

Sredi onojnega razkošja solca in rož — v krčevitih tresljajih uklenjen mož. Zaman ves napor, vse hotenje, rob! Ko cvetie vsahne — dobiš ga na grob...

Okrenil je glavo — oči, te oči... Kot pilani se opotekamo preko ravni. Ta mož, ta rob — naš rod. Mrtve sanje.

Do dna nas je presunilo grenko spoznanje...

2.

Verige pojo, verige pojo pesem turobno, pesem mogočno: bič strahovlade, krivice, nasilja žvižga po naših hrbitih melodijo enozvočno —

V naitižjih globinah jetnikov mrkih pa iskra osvete pritaeno tli: pride ura, vihar jo razvname — kot kres veličasten iz nas vzplamti!

Bratje, da vera v Vstajenje ugaša? Efičajtov domovine kletev, laži! Ko naša bolest prikipi do vrhunca — iz nas samih bo planil kralj Matjaž...

JANEZ TRPIN:

Primorska pota.

I.

Zaječale so osi in zaškrpale, vzmeti Rakek. Štirideset minut postanka. Pred vagonom polhaja par orožnikov in financarjev. Kontrola pri odpotovanju iz države baš ni prestroga. Vpišejo te v imenik »Izlaz« in Bog stehoi na potu v širni svet.

Pozdravim prijatelje — brate Orjunaše, ki čuvajo kot neumorni verni stražarji to prevažno postojanko. »Rakek je orjunaški, mi za« trije brat Završnik. Pritrjujejo mu

vsj ostali v krogu. Najglasneje pa vedno veseli brat Pepe, ki ni samo po postavi največji med rakovski pretorijanci in gardisti. Spominjam se rakovskega prapora, ustanovitelja te orjunaške kule, imenaškega brata Mihe in še celega niza teh Orjunašev, ki bi se lahko vedno kosali z zaporoskimi kozaki.

Gotovo. Lok okoli doline, v kateri leži Rakek in bližamo se meji. Pred menoi leži, kot na dlanj vsa ta naša zemlja od zelene Hrušice pa do snežnega Triglava. Lepa je in blaga, kakor dih božji. Ni slavna njena zgodovina. Brez zmag vzniklih iz krvi in bojev se vrste pred nami zapiski stoletij, ki govore samo o robovanju in tlačanih, brezpravnih in od vseh zaničevanih.

Občutil sem tisti hip, ko je pogled zastal nad velikim mejnikom z zloglasnim lt. in S. H. S. silno ljubezen do te od vseh le tolikani zaničevane zemlje. Čudni smo Orjunaši. Zadnji smo med zadnjimi. Kot brezpravne zveri nas pehalo čez prage. V tej zemlji za nas že skoro ni več kruha. Mečajo nas v zapore in izganjajo iz domovine, da si v mrzli tužini iščemo ovsene ka kruha.

In vendar ljubimo tako neizmerno to zemljo, ki smo ji nastorki, da smo sleherni hip pripravljani žrtvovati prav vse za njeno svo-

bodo in priključitev njenih sedai ii še nasilno odtrganih delov.

Vlak drvi. Rakovska kotlina mi izginja izpred oči. Še enkrat se zaboli izza drevja rdeče zidovje Sokolskega doma v Rakeku in obime nas vse naokoli Italia, madre della bellezza. Gozd in preseke s šumskimi potmi begajo mimo nas. Oh železnici sedi par Italianov financarjev, ki radovedno ogledujejo drveči vlak.

II.

Postoina — Postumia Grotta. V vlak se vsuje trona črnosraičniških ptičev, ki vohajo za plenom. Srepa jim zrem v oči in mrkomi me pri duši vsled zavesti, da so med njimi tudi izdajalci naše krvi.

»Permesso!« Preobračajo liste v notnem listu in me zvedavo ogledujejo. Čemu, zakaj, in kako me vodi pot v blaženo deželo svobode: bi gospodje vitezi ricinusa in bambusove batine radi vedeli.

Ne manika tudi neobhodno potrebne siora Medveška, ki s svojo italijansko naravnost človeka sili na smeh. Prebira svojo črno knjigo in ker ni doslej v njej še Janca Trplina, mi udari svoj »uslita« na potni list. Pri listanju no tei črni knjigi pa sem videl, da ni malo število onih, pred katerimi trepete mogočni bodoči imperii četrtiga Rima.

Po peronu se gizdalinsko sprehaia črni karabinierji. Ohola jim je hoia in latinske nadutosti jim žare črna obličja. Praznujejo gr. »festo« in blešče se v prvem jutranjem solncu njihove gala uniforme. Meni pa se zde, kot oni pajaci na otroških konjičkih s piščalko.

Carinsko in policijsko pregledovanje je končano. Iztaknili so samo dobro mi poznane doktorja, ki so ga v pisarni komisarijata preiskali do gola. Našli seveda niso ničesar.

Dovoljen je sedai vstop v vlak i domačinom.

Počasi in zlomljenih korakov prihajajo naši. Ponosno in trdo stopajo tuji kolonisti. Malo je prostora v vagonu in nosedli so se na tesno. Kdor je stal je bil Slovenec.

III.

»Andiamo!« Vrisk piščali, in zdrčimo ob robu postojnskega polja proti Prestranku. Na severu Narnos, ves se pobelien s snegom in len kot čarobna balika iz mladih let. Sniva in gleda trpljenje raje, ki se ubila, peha in umira pod njim. Nani pa građe Italijani zobokolno železnico. Na temenu postavljajo tolove, kojih cevi so naperlene proti Ljubljani. Čemu to, bo vedel morda gospon Momčilo Ninčič, ki se tako dobro razume z Ducejem.

bej kultivirani po blagohotnosti avstrijskega režima, nas gospodje gledajo s stališča, radi kojega jih bo še močno glava bolela.

Austriaci smo torej Orjunaši, ki imamo na mestu najvišjega našega vojaškega funkcionarja — Velikega čelnika, moža, ki je bil sam z drugimi številnimi brati vstopil kot dobrovoljec dr. Pivkovega oddelka v italijansko vojsko. Mož, ki je stal na kocko svoje življenje in blaginjo svoje družine, kot je bil br. dr. Pivko, ki vam je s svojim znanjem in sposobnostjo koristil več, ko vsi Vaši figariki in identisti v neodrešenih zemljah, psujete tudi danes, potem ko ste ga odlikovali z zlato svetinjo, z Austriacom. Da ne govorimo še o ostalih Carzancih, Pivkovih dobrovoljcih in vseh onih tisočih naših bratov, ki so se prvi dan po pobegu v Vaše junaške vrste priglasili za boj proti Avstriji. Vi jih niste sprejeli, ker Vas je bilo sram njihovega junaštva!

Očitajte nam, ki smo se borili od prvih dijaških let pa do razpada habsburškega kolosa, da smo prežeti črnožoltega duha. Pri tem pa pozabljate, da so bili baš Vaši sedanjí Italijani, ki so nas po usodnih julijskih dneh leta 1914. z naravnost mrzlično naglico ovajali avstrijskim krivoslednim psom. Kdo je bil, ki nas je tedaj obmetaval po goriskem Travniku in tržaškem Corzu kot avstrijske veleizdajalce z gnili jajci in obsipal s pljunki

besnega sovraštva? Kdo so bili oni, ki so nas kot blagru Vaše domovine služile dobrovoljce izdajali in predajali avstrijskim avditorjem; med katerimi so nas zopet oni z žlahtno romansko krvjo najraje pošiljali pod konopec?

Austriakante iščete? Poglejte v Vaše fašje, redakcije, kancelarije, tipografije, klube, društva, botege in našli jih boste na regimente. Najmanj pa toliko, kolikor je bilo pred vojno v odrešenih zemljah Vaših čistokrvnih rojakov.

Očitke avstrijske si prihranite za drugič za se in Vaše najpopolnejše. Kar se tiče soških borcev, vam pa odkrito izjavljamo, da smo nanje ponosni; saj so Vas bili kar po nočah in vam že tedaj, ko so bili rekrutirani samo iz avstrijskih Jugoslovenov, dokazali, da ste junaki samo dotlej, dokler ne čujete treska granat in raglanja strojníc. Kolika pa bodo njih junaška dela, ko se bomo še enkrat srečali ob kravi Soči še z ramo ob rami z brati Srbi, to boste pa utegnili še prav gotovo občutiti na Vaših trdih glavah, ko vam bomo za vedno izbijali iz njih megalomanske načrte osvojenja Balkana preko borcev s Kajmakčalama, Sokola, Dobrudže, Doberdoba, Svete Gore, Fajtega hriba, St. Gabrijela in vseh še ti sočimskih mest, kjer smo s krvjo zacementovali temelje naše bodoče od vseh nezavisne Velike Jugoslavije. A. V.

Molk g. Pauerja.

Pisma br. Purkarta in molk gosp. Pauerja. — Napačno uizicanje. — Domačinom kamen na cesti — pritepecem pozačo. — Kdo bo prvi izpregovoril?

Na stvarna pisma našega preganjenega brata Purkarta, ki je s svojimi dokazi pošteno osvetlil delovanje veličanstvenega g. direktorja Pauerja — isti kar vneto molči. Znanje so nam doveli metode T. P. D. in vemo, da ji je že v navadi, da prehača z molkom preko vseh še tako kričavih krivic, ki jih je moči dokazati. V svoji kapitalistični nadutosti menijo gospodje, da so po pozitivnih zakonih, katere izpolnjujejo no črki, ne pa po duhu, upravičeni izvrševati brez kazni nalogorostasne nepravilnosti. Kriti potem za temi normami si manejo roke in se smejejo protestu onih, ki čutilo navzlic vsej navidezni zakonitosti vso gorupost njihovega nesocialnega in nemoralnega postopanja. Med temi se nahaja tudi srečni g. ravnatelj Pauer, ki še doleti ni smatral potrebnim polasniti, kot akademično naobražen človek, v koliko odgovarja na njegov naslov naperlene težke obložbe resnici.

Najsi se dobro zaveda silne krivice, ki se godi našemu živlu s tem, da se ga meče, kot brezpravno rajo v bedo in stradanje, še vedno drži navzlic vsem protestom v službi T. P. D. tuje nenadomestilve tuje, kolih nezmožnost smo mi že javno brez njegovega demantja približili. Dočim je delil žal domačinom, jugoslovenskim nacionalistom

odpuščena pisma, je obdržal pri svojem obratu vedno še vso ono pritepeceno svojat, ki se skriva pod bliščečo firmo nenadomestljivosti.

Gospod direktor in nosilec reda Sv. Save III. klase molči na vse obupne klice njegovih nedolžnih žrtv. Pomlad prihaja v deželo in misliti mu bo potreba na pripravo tenis-izrišča in dostojno okrasitev njegovega vrta.

Kar se godi zunaj omrežja njegovega vrta, to pa predobrega g. inž. Pauerja prav malo ali pa nič ne skrbi. Gluha so njegova ušesa za obupne glasove onih, ki trpe in umirajo kot brezpravni psi za cestnimi vogali. Njegovim ušesom je živnetk verz pesem, našlepaš simfonija. Zato mu ni mar, da raste v Trbovljah od dne do dne huje nevolja in da se bode pod sedanjim razmerami morala pričeti zopet križeva pot naših obupanih trpinov v celjske ječe.

Gospodu ravnatelju letnih 600 tisoč dinarjev omogoča brezskrbno življenje. Njegova miza in blagajna so polne. Življenje onih, ki nimajo svojih domov, kot v gozdu zverji, da umirajo v strugi Save in prisilnih ionih, ga ne zanima. Pred očmi mu stoji samo kalkulatorski račun T. P. D. ki še vedno omogoča njegovo polmillionsko plačo in mirno prehača na dnevni red. Delavska fronta je sedaj razbita.

JANEZ T.:

Vstajenje.

... »Oj vstani borni narod moj!« Dvigani se ti silna zmota, ki ležiš kot nepregledno morje od trpkih Brd preko vselega Beograda, mrzle Moskve do ledenih površin Ohotskega morja. Dvigani se misel vseslovanska! Visoko vrzi se pod jasno nebo, kjer razprostri krila mogočna.

Razsvetli one, ki so zaslepljeni in dai jim izpregledati, da na izstoku vstaja nova luč. Plašna so njih srca in duše so jim neverne. Ti pa jih presuni in prekalj, da olanejo z nami rame ob rami v boji za bodočnost Slovanstva. Zavalovi naj na Oceanu slovanstva val od snežnega Triglava, preko balkanskih klisur, čeških lesov, skalnatih Karpotov, pobožnih poljskih polj, neizmernih ruskih step, rudnega Urala in mrzle Sibirie.

Naj se strese svet. Mi pa hočemo, da tudi nam zasije svobode pravi sij. Otrlesi smo se bremen tiranov, ki so nam gospodovali tisočletja. Ubrani se bomo tudi onih, ki hočejo v svoji lenosti, da bi jim služili kot brezpravni kolonisti sužnji dvajsetega stoletja. Dovolj nam je tujih gospodarjev. Sedaj hočemo delati zase in svoji!

Zastoni so intrige in vsa zavira. Prišel bo čas, ko se nam bodo

Proletariat ponizan in zbit do skrajnosti. Odpora ni več pričakovati. Delo zanočeto s ponesrečeno komunistično stavko je doseglo sedaj svoj trijumf. S poslednjimi redukcijami in znižanjem plač pod živlenski standard je položen zadnji in natežni kamen na pokonane pravice trbovelskega blanca Jerneja in gospod direktor lahko mirno sni in molče prehača preko kličev

Velikonočne misli primorskega emigranta.

Vedno češče in češče mi hite misli k oni temni, nasilno potegnjeni meli, ki loči dva svetova. Na eni strani solnce — zlata Svoboda; na drugi tema, naše novo tužno Kosovo — v verige vkovano Primorje. Ta mela med tema in solncem ni več samo črta. Ta črta je postala danes zid, ki raste od dneva do dneva in postala vedno silnejši. Kdo je graditelj tega silnega nesrečnega zidu? Mi, ki smo svobode siti: mi smo dogradili ta zid in gradimo ga še v naprej. Tema, ki zavija Primorje in ga odtrguje našim očem, postaja vedno črneja, ker odvzeli smo nesrečnemu robu še poslednje, kar je imel — zaro, una boljših dni.

Težka in polna neme bolesti je pot na Golgota. Življenje naroda v temi je tudi pot na Golgota. To pot koraka danes primorski narod. V njej ni obupa, saj ve, da brez smrti ni Vstajenja.

V dobi, ko je palo na Dimavcu carstvo, se je kovala usoda narodov. Del jugoslovenskega naroda ob Savi je otrešel verige robstva. Oni ob Soči in Adriji pa so verige samo meniali. V črto so se odela svobodeželina srca. Klonila pa niso, ker so videla v svobodi krvnih bratov jamstvo za bodočo njih lastno svobodo. Verovatno so tedaj prisegam svobodnih! Primorski rob je postal skala. Ni več čutil na tihniku plete tuica. Mirnim srcem je ponovno prevzel na svoja trdnja, toda še vedno silna ramena breme robstva. Trpel je vdano, ker se je zavedal, da se svoboda poraja le iz trpljenja. Njegova sila je ležala v veri, da tam preko žic mislijo nani in se svobodni zavedajo svojih nalog. Ta silna njegova vera ga je ojeklenila. Padali so po njem smrtni udarci. On pa je izdržal vse!

Minula so sramote polna leta in na obeh straneh meje se je mnogo, mnogo izpremenilo.

Primorski rob še vedno leži pod laškim izom. Ob Adriji in ob Soči še vedno ta tema, Zaria, ki je označevala solnce — svobodo — pa je skoro zašla. Zid na meli, ki nas loči, je postal že tako silen, da zarijeva svita ne propušča več. V duši primorskega roba se je naselila žalost, bol ključa v njegovem srcu. Izgubil je vero v od svobodnih bratov mu obljubljeno svobodo. V svobodo še veruje, toda le v ono, katero si bo sam skoval. Dovedi mu je zlatih besed, sedaj potrebuje delani in žrtv. Bolest, ki mu jo prizadeva zavest, da ga krvni brat zapušča, je mnogo bridkejša kot tujčevi

cev ozorčenja onih, ki so za ceno svoje krvi zgradili temelje te države, katere je njega malega Madžara odklikovala z redom Sv. Save III. stopnje.

G. direktor molči! Molči pa tudi Orjuna, ki je našla dostojno vedno sredstva, da so izpregovorile še liše in više glave, kakor na le ona g. inž. direktorja Pauerja. Kdo bo sedaj prvi izpregovoril? J. T.

udarci. Je li morda narod obupal, le klonil pod težo razmer? Ne, ni klonil! Kot je trda kraška skala, tako je trda tudi njegova vera v svobodo. Sram ga je postalo rodni bratov! V kraške skale se je zaril, da iz njih črpa silo, ki mu jih svobodni niso hoteli udititi. Brat ga je varal, rodna zemlja pa ga ne bo varala. Mrzla odločnost mu seva danes raz lice. Pripravila se na poslednjo borbo in vsega ga preveva ena sama edina misel »Svoboda ali smrt«.

Bodo li njegove moči tako silne, da verige robstva razdrobe? Te borbe za svobodo brez naše pomoči Primorec ne bo izvojeval sam. In mi, ki smo svobode siti, bomo li ta smrtni boj z mirnim očesom gledali? Zid, ki nas loči, smo zgradili sami. Sami na ga moramo zopet porušiti in to ne z besedami, temveč z delani in z žrtvami. Zid, ki danes leži med nami, le nezaupanje zaslužnjenih, ki našim obetom in frazam več ne verujejo. Vrnimo jim zopet izgubljeno vero v nas in zid se bo začel rušiti sam.

Poglejmo si odkrito v globine naših src. Spoznali bomo, da je njihova nevera popolnoma upravičena.

Pisati moram o naši mladini, da-siravno se mi nero ustavlja, ker mi je načeti temna točka naše sedanjosti.

Narod, ki ima telesno in duševno zdravo mladino se bodočnosti ne more plašiti, ker mu jo bo kovala mladina. V delo take mladine verujemo, četudi čisto nienega hotenja ne razumemo. Narod, ki stremi za svetlo bodočnostjo, mora v prvi vrsti skrbeti za dobro nacionalno vzgojo mladine. Poverjena mu je težka naloga. Delo na je vredno truda, saj končni cilj je vendar svoboda naroda.

V minulo dobo mi hite misli, k mladini predvojnne dobe in polno ponosa mi je srce. Ponosni smo lahko na to mladino. Iz nje so izšli oni, ki so doprinesli za to državo največje žrtve — svoja življenja.

V besedah sarajevskega atentatorja: Zao mi je svojih ljudi i rodbine, Zao mi je lipe svoje domovine, Zao mi je milih nada mladih dana, Zao mi je zlata svoja zaplaka: ali šta ću? sve za narod i slobodu žrtvovat ću! se nad vse jasno zrcali mišljenje tedanje nacionalne omladine. Morda tudi te mladine nismo vselej razumeli, ker pota starih in mladih so različna, to-

da verovali smo vanio in mladina nas ni varala.

Tudi danes imamo svojo omladino. Misli nana na so tako grenke, da se z Gradnikom vrašujemo: »Kako bodočnost nam kovala bude, mladina barov. Šmilla, fokstrot?« Težka skrb mi lega na srce, saj mladina naša je naš edini mo in še mnogo večji onih, ki svobode še niso okusili. Poglejmo si v naša srca in spoznali bomo, da i mi v to našo mladino sami ne verujemo več. Smemo li tedaj zahtevati, da vrnemo vanio primorski trpin, katerega je trpljenje izklesala v nezprosnega sodnika? Zahtevati tega ne smemo, ker nacionalno delo današnje omladine, ni takšno ki ga morajo vršiti glasniki svobode, lva li naša mladina sploh še kakke ideaje? O da! ima jih, toda ti so: bar, šmilla, fokstrot, šport in podobni. Ničesar nimam proti temu, da se mladina posveča športu. Potrebujemo mladino, ki bo, ko doraste, telesno silna. V hipu, ko prične unčevati šport nacionalne ideale mladine, nastane nezdrav pojav, katerega treba brezobzirno regulirati.

V veseli družbi se družba domisli na nesrečno rajo in iz zahrpljenih gri se dvigne vedno lepa pesem »Adrijsko morje«. Družba smatra to za nacionalno delo, ki kulminira v izpraznjenju kupic na čast nesrečne zaslužnjene domovine, s čimer je ta rešena od drugega sličnega sentimentalnega razpoloženja.

Lepo je, da se mladina spominja na podjarmiteno zemljo, da zanjo manifestira in demonstrira. Oceniti pa je treba motive, ki jo vodijo tedaj na ulice.

V mladini nakopičena sila hoče na dan. Manifestacija ji je v to dobrodošla prilika. Manifestira s tem, da kriči! Cesto je mladina naravnost ali pa moralno prisiljena, da pri tem sodeluje, ker to veleva takozvana narodna dolžnost. Kročanja in uživanja se tudi človek naveliča. Izpremembe si najdejo v tem da za narod voije. Se en nagib, ki jo tedaj izpodbada, in sicer hitro navdušenje, ki na naglo nagne.

Trpka ironija navdala Primorca, ko mu listi prinašajo poročila o teh veličastnih manifestacijah, ker pozna njih nezdravo podlago. Zaveda se, da je vse le samo prazna v veter izgovorjena beseda.

Kie leže vzrok, da današnja omladina ne sledi več vidovdanskim herojem, da ne izvršuje niti s krvjo spsane oporoke, da ni vredna niti toliko, da bi Prinčipu, Endlicherju i dr. zavezala čevlji na nogi? Je li morda mladina tega sama krjva? Ne! Sami smo tega krjvi, da se danes naše mladine za sramujemo. Nam je bila nje vzgoja poverjena in mi smo bili izvršitelji krvave oporoke padlih tisočerihi. Mi pa je nismo pravilno izvrševali.

Velikonočni čas je! Okostnjaki preminulih zidarjev države v tej zemlji nimajo več pokoja. Zove jih njih delo, ki ga danes rušijo tisočeri! Nemo, toda neizprosno nas vrašujejo: Ste li sporočili mladini

Lahna in prozorna megla še leži nad poljem. Beltjo pa se v jasni bele postojnske hiše, plašno se stiskajoče pod strmim Sovičem. Postojna domena Vilharja, pevca Notraniske, ki na so mu ovoboditelj oskrnili v svoji dvatisočletni kulturnosti spomenik. Široko so postojnske ceste. Globoka pa je bolest slehernege Postojince, ki zre, kako mu teptajo tuji nasilniki domaćo grudo.

Stal je pred menoi ves močan, kakor bi se izvil prav iz nedrili zemlje kovač in mišice silne so mu izrale na smakih, ko mi je tožil svojio in njegovih bolest. Brez šol, brez iger, petja, zabave in telovadbe moramo živeti, kakor divjačina v gozdu in častiti po božie snop palic, ki jim prinaša že osmo leto nesrečo.

Vsi so se zakleli, da nas bi uničili. Lahji, izdajalci, Sklansa, Windischgrätz in Hofmanni. Noč in dan vrtajo na naši skali, ki je trda, ali kosci odletavajo.

Vlak beži in moi kovač turobno zre preko polja na izginjalčo Postojno. Meni pa se zdi, da se nad Nanosom svita in da niše nevidna roka:

»Čujte gore in brezgovi, da sinovi Slave smol«

mišice doveli okrepile, da si bomo usodo sami brez zapadnih jeroboy kovali. Morda je ta hip še daleč! Lahko pa je bilo že čuti njegovo trkanje na naša vrata, ki so jim oskrbniki zluhi in nadležni osemdesetletni starci. Za hip so ga preslišali. Odloki Usode so neizbežni in strli bodo tudi te, ki mislijo, da so večni. In tedaj se bodo odprla tudi našemu grobu vrata!

Od Vladivostoka do Trsta na bo plaval klic: »Hristos voskres«.

Prosveta.

POHARC JANEZ, cand. iur.:

Etična pomlad!

Narava se vzbujia iz zimskega spanja, livade so kot pisane preproge — ptičice v gozdu pevaio pesem življenja — radosti — hvaležnosti. In ti človek — kaj je s Tvoim srcem: tvoja duša je mrtva, prenasičena prozaične učenosti — ne čutiš li potrebe — razvedriti svojo dušo — povesti jo v naravo, iztrebiti iz nje plevel — da zacvete v njej — v vsej bujnosti — klic — bodi človek!

Samospoznanje in spoznanje potrebe da se naša povečini vseskozi individualistična materialistična akademična omladina, ki bodisi ubila svojo dušo in čas — s praznim duševnosti in telesu škodljivim vese-

liačenjem in popivaniem — ali pa se zarije le v suhoparen študij — zanemarijač sebe — in ne ozirajoč se na druge — povrne na pravo pot, na pot luči — in duševnega ozdravljenja, na izživetie in lečenje duše v naravi — išoč zdravega jedra nepokvarienega otroškega veselja v nas samih — sta rodila Vidovičev klub na Ljubljanski univerzi.

Pozdravljam kot nacionalist — oživotvorenje velikega Vidovičevega ideala: Bodi človek — in to blag, plemenit, krepek in hraber človek — kajti, ako mu usoe — in to trdno upam — povesti na pravo pot preporočena in etičnega dviga le del naše akademske omladine — bo to za narod in državo — velika pridobitev — kajti cili klub je — vgojiti ne le ljudi strokovnega znanja — marveč ljudi, ki bodo ostalim voditelji — na poti etičnega preporoda. V ljubezni do narave — v klicu bodi človek — vsebovana je tudi velika in lepa socialna misel — misel bratstva med ljudmi, enakosti ne glede na stan — in misel plemenite domovinske ljubezni, ki je žal mnogim inteligentom že davno tuja — ali pa predmet naigrših osebnih špekulacij in ambicij.

In v znamenju oživotvoritve velike Vidovičeve misli — ie v nedeljo 21. t. m. — na prvi pomladan-

ski dan — priredil pripravljani odbor Vidovičevega kluba pod pokroviteljstvom Akadem. socialno-pedagoškega krožka in s sodelovanjem gđ. Vide Juvanove in g. Slavka Jana — lepo uspelo — in razmeroma dobro obiskano proslavo etične omladi, katere se je udeležil tudi prosvetni šef g. prof. dr. Lončar in zastopnik profsorskega društva g. Jeran.

Proslavo je otvoril z datišim nagovorom predsednik pripravljalega odbora g. Hugo Bajuk, ki je tudi predaval o Vidoviču in njegovem pokretu. Prav čedni sta bili deklamaciji — in to od gđ. Vide Juvanove čuvstveno podana Župančičeva: Pomladna epistola in Župančičevo: Prebujenje, katero je deklamiral z občuteniem s svojim priletnim sočnim baritonom g. Jan. Zaključil je prireditelj g. Bajuk — pozivačoe one, ki se za pokret zanimajo, da vstopijo v klub, čigar ustanovni občni zbor se vrši popoldne!

Kot že omenjeno — pozdravljamo kot nacionalisti novi klub, ki hoče dati narodu in državi — čiste in plemenite, odločne in socialno čuteče intelektualce — in le želimo, da bo v svojem plemenitem delu imel usoehe i med akademsko omladino — i med širšim sloji naroda — da bo klic: Bodi človek — našel odmeva v čim več dušah.

našo onoroko? Ali ste poučili mladino o nje noslanstvu, ki neizprosno terja, da naša kri ne bo zainan prelit? Molk je naš odgovor in zavest neskončno velike krivde.

Spoznanje vstaja. Polagoma prodira tudi v zakrknjena srca naših svobodnih. S spoznanjem krivde raste tudi spoznanje vzrokov, ki so povzročili nezaupanje trpečega naroda.

Jugosloveni na okup!

Govor dr. Leontića v Splitu.

Orjuna na pohodu. — Jugoslovenska ideja še ni zmagala znotraj in zunaj naših meja. — Radićeva masa. — Upadanje policijskega komiteta v govor br. dr. L. Leontića. — Mi hočemo Jugoslavijo ne fatalni SHS. — Orjuna zove v svoje redove vse poštene in čestite Jugoslovene. — Jugoslovenska fronta. — Meštarijenia dr. Ninčića. — S stariimi političarji v muzeje. — Hočemo močno, svobodno, nezavisno, enotno in edinstveno Jugoslavijo.

Prinašam govor predsednika Direktorija br. dr. L. Leontića, ki ga je obdržal na velikem manifestacijskem zboru v Splitu ob priliki petletnice Orjune. Shoda se je udeležila večstisočglava množica, ki je enodušno manifestirala za Jugoslovenstvo, Jugoslavijo in jugoslovensko fronto vseh proti vsem razdiralcem in rušiteljem temeljev naše države. O tem slovesnem zboru prinesemo še točnejše poročilo od našega splitskega donosnika, ki ga sedaj zbog pomanjkanja prostora nismo mogli objaviti.

Zdravo Orjuna!

Pripravljene so bile že srake in vrane, da odpojo pogrebno pesem Orjuni, toda glej, Orjuna raste kot morska plima in poplavlja ves teritorij, kjer živi jugoslovenski narod. In ne samo to. V svojem zanosnem naletu, pljuska kot morski valovi v daljne kraje, kjer živi naša emigracija, v zaslužene kraje, kjer umirajo neosvobodjeni Jugosloveni.

Morda bi se danes bolj radoval, če bi Orjuna ne bilo več. To pa vsled tega, ker je Orjuna produkt narodne in državne potrebe. Kakšna sreča, da ne bi bilo te potrebe, kajti to bi pomenilo, da misel Orjune triumfira v našem narodu. Toda končna zmaga na žalost še ni izvojevana.

Jugoslovenska ideja še ni zmagala, ne v državi in ne izven njenih meja.

V državi vidimo kaj je! Gledamo, kaj se dnevno dogaja okrog nas. Četudi se veselimo začasnih uspehov zdaj ta, zdaj ona stranka, nas vendar vse brez ozira na stranke močno skrbe globoko na dno duše nerešena notranja vprašanja, ki skozi vseh sedem let našega svobodnega državnega življenja, ne pridejo z dnevnega reda. Vsa ta vprašanja se ne bodo mogla in se ne bodo rešila, dokler bodo stala naše politične stranke na labilnem stališču plemenske in verske razcepljenosti in nepomirljive medsebojne mrznje. Nihče ni zado-

Vstajenja dan.

Za velikim petkom — dnem žalosti, ponižanja, trpljenja in smrti — prišla je — in prihaja vsako leto velika nedelja — simbol vstajenja, poveljania! Tudi naš narod je imel v zgodovini svoje velike petke — bil je ponižan, rob tučev, ki so ga tlačili, mu plivali v lice, ga tepli z biči — rogali se mu — bil je preganjan — a vere v vstajenje — v svoje osvobodjenje — in novo, lepše življenje, ni izgubil nikdar. Tiho, prikrito — skoro nezavestno je tlela kot iskrica — ta velika vera o njem. In kakor je Krist vse muke — in zasmehovanja — prenašal vdan in ponižno, a obenem dostojno božanstva — tako je tudi naš rod trpel — mirno in vdan — dokler ni v njem tlela iskrica zagorela v velik plamen — plamen zavesti lastne moči, veljave in vrednosti, dokler se ni jasno zavedal svoje pravice do lastnega življenja in svobode, dokler ni vsemu svetu to svojo voljo tudi javno izpovedal.

Težak in neenakomeren boj je bil naš rod z ostalimi Slovanskimi brati proti potlačevalcem, a vendar — je ne le vztrajal — nego tudi stopnjo za stopnjo dosegal svoje pravice.

Toda ni mu še bilo usojeno — srečno življenje — še je moral izpiti kelih grenkega polina do dna. Ko so počili streli v Sarajevu — začel se je križev pot našega rodu

Grenak je kelih, ki ga bo morala še naša mladina sniti do dna, toda če je tako volja Usode, da gre samo not preko Golgothe do Vstajenja — naša mladina jo mora nastopiti in dokazati zbežanost in potrjenost tam doli pod Snežnikom in ob Devinu, da je vredna poštenega in slavnega imena njenih herojskih prednikov.

P. R.

voljen v državi; ne narod, ne vladni pristaši, ne opozicija. Tudi masa, ki so do včeraj brezmiselno metale gumijaste kroglice v Karlovo in Lenino novo žaro — so dočkale dne, ko imajo svoje predstavnike na vodstvu države. Tudi one so pričakovale čudeža. Danes pa se upirajo onim, ki so jih včeraj povisevali do božanstva. Sicer se pokoravajo še dalje strankarski disciplini, to pa le vsled tega, ker površno sodijo politične dogodke in slepo verujejo, da jim bo Radić omogočil ono, kar one mislijo, da hoče (neče) in ker pričakujejo, da bo zvit Radić prevaral v sumljivi in neiskreni igri prevejanega Pašića. Mislijo, da bo Radić vztrajal tudi dalje na poti, po kateri je krenil in da bo dosegel ono, kar se je nekoč namenil, česar se pa prav za prav še do danes ni dotaknil. (Policijski komisar opozarja govornika, naj pazi na besede).

Jaz bom dobro pazil in točno izbral besede, da bom povedal polno, trdo in čisto resnico, ki mi je ne bo treba jutri dementirati; ali ne bi bilo pametneje, da pazijo predstavniki državne avtoritete na gosp. Radića (Na zboru navzoči policijski nadzornik opominja govornika, masa vznemirjena protestira. Nastaja kaos. Dr. Leontić miri maso in energično naglašava): Ne pozabite, da je to manifestacija disciplinirane orjunaške vojske, ki ne sme zavzeti značaja demonstracije, če mi tega nečemo.

Gospoda in bratje, ni samo Radić povzročitelj zla v naši zemlji, ne, ne samo on, temveč tudi radikalji so, ki mislijo, da se more rešiti naš notranji problem takim potem, samostalni demokrati in demokrati, ki se ne znajo znajti v tej situaciji, zemljoradniki in vse stranke skupaj ne bodo našle izhoda iz tega zapletenega labirinta pomešanih pojmov in previnjenih vrednosti. Nasprotno, oni bodo to skoraj »obupno«? situacijo zapletli vedno bolj in bolj, iz enostavnega razloga, ker je podlaga, na kateri hočejo reševati naša notranja vprašanja nesigurna, nevarna in od prvega početka dela pri organizaciji države popolnoma pogrešana, kakor

— pot trpljenja in ponižanja tisočev na Kalvarijo!

Trinogi so ga zvezali — vklelili v verige, tisoče vlačili po ječah — tisoče gnali v smrt — v boj proti bratom, tisoči so ginevali gladi — in cvet — upanje zaslužnjenih — srbske vojske je nastopil križev pot na Golgoti — preko ledenih Albanskih planin.

In mirno je trpel rod — kajti v njem je bilo kot kdaj — kot živ ogenj plamtel vera, vera v veliko nedeljo, v dan vstajenja.

In prišel — vsi zvonovi so ga pozdravljali — toniči so pokali — vihrale so zastave — z veselo pesmijo je narod pričakal dan svobode — a ne ves — še stotisoči ob divnem Jadranu in v tužnem Korotanu, v daljni Makedoniji ob Dojranu — niso še čakali velike nedelje.

Še huiši tlačitelji ga preganjajo, mučijo in zatirajo — a on vztraja — čaka, čaka, da pridre kralj Matjaž, Gubec Matija in kraljevič Marko na iskrnih konjih, da zavleče svoje meče — in prinese svobodo njim, ki po njej tako hrepeno.

O, tudi tako pride — in priti mora za velikim petkom — velika nedelja, ko se brat z bratom ne bo več prepiral — lahko miselno zapravljajo zlato svobodo — in tedaj bodo beli vsi zvonovi, ptičke na nebu, cvetje na drhtočih livadah in dela bodo naša srca — pesem življenja, pesem neumrljivosti slovanstva — pesem večne mladosti, sreče in veselja!

bitro se je pritisnila glavi na čelo fatalna formula SHS (Živijo Jugoslavia, Živio kralj Aleksander).

Te osnovne napake zahtevajo popravka. Treba je izbrisati izvirni greh. Treba je izbrisati madež, prekrižati usodno formulo, s katero se hoče perletrirati destruktivni separatizem naših plemen in katera pomeni večno pretirno amputacije ter krije v sebi slab namen brezmiselnega hegemonije, da se napotimo zopet tja, kjer smo stali v onem velikem zgodovinskem času razsula vseh naših sovražnikov in naše veličastne zmagave, ko si je v deliriju zanosa naša zmagonosna vojska prebijala pot preko državnih meja, da se vrne ovenčana s slavo v prerajeno domovino, in ko je silen in vsemogočen plamen nacionalnega zanosa objel vsa plamena, stopil v vsa srca in zedinil vse misli v najvzvišenejšem idealu vseh naših pokoleni: Jugoslaviji!

Danes po sedmih letih, ko vsak dan bolj obtežujejo kineta, intelektualnega in materialnega delavca, obrtnika, trgovca, industrijalca, uradnika in meščana, danes, ko smo dosegli največji budžet 13 milijard Din, vprašujete mene in sebe: da li bo Orjuna dovolj trdna, da prevzame nase reševanje vseh teh velikih administrativnih, socialnih in ekonomskih vprašanj, da li bo Orjuna po toliko neuspelih poskusih od strani političnih strank dovolj trdna, da uvede red in mir, da napravi večje blagostanje našim krajem? Toda vi me ne bi vprašali in meni bi ne bilo težko odgovoriti, če bi mesto, da nam stavite prazna vprašanja, odgovorili na naš poziv s pozitivnim delom, namreč, da vstopite brez oklevanja in kolebanja v eno edino organizirano jugoslovensko falango. Potem bi Orjuna izvršila to danes, kar bi lahko včeraj, kakor bo to jutri, če se ji odzovete danes. S svojo močjo in smelostjo, s svojo ljubeznijo napram narodu in domovini in s svojo nezlomljivo voljo, ustvariti velika dela, izvršila tekom 24 ur v vsej državi nov in boljši ustroj?

Dosedanje delo in mučna borba Orjune jamčita vsaj v eni smeri, da je idealnim poštenjem prevzela nase najneuhvalejnejše naloge, in da je brez ozira na žrtve častno izpolnila ob vsaki priliki vlogo, ki ji jo je do delil čas. Orjuna je korakala vedno z junaškim korakom, ki ne pozna slepenja in vodenja z voljo, ki ne pozna ugovora, svojemu cilju naproti. Nikdar ni omahnila, nikdar ni zapustila poti, nikdar ni klonila. Zavzela je takoj od začetka in obdržala do konca ostro odmerjeni stav odnosajev napram vsem strankam, ni bila nikdar in ne bo nikdar v službi nobene stranke, nobene politične osebnosti, kajti ona služi izključno in samo svoji veliki jugoslovenski misli.

Dali smo živih in nepobitnih dokazov, da nismo odvisni od nikogar, da smo vedno svobodni in vedno neodvisni, v službi svobodne in nezavisne Velike Jugoslavije.

Ko bo rešeno osnovno vprašanje našega narodnega in državnega življenja, takrat bomo mogli, takrat bomo hoteli, a takrat bomo tudi morali, udeležiti se pri reševanju vseh aktualnih vprašanj. Ta vprašanja na bomo reševali in rešili sistematično eno za drugim, na občno zadovoljstvo vseh nezadovoljencev v državi.

Tudi v zunanji politiki ste videli, kako gremo od poraza do poraza. Ni Vam treba čitati ekspozela zunanjega ministra. Evo tu v Splitu, v tem Splitu, ki je plamtel v vsej naši novejši zgodovini, kot baklja v borbi proti Avstriji, v tem mestu, ki se ni nikdar pokorilo nobeni sili, na tej skali, ki je edina kot celota v vsej neosvobodjeni zemlji kljubovala sovražniku, edina pravim, kajti ni ga bilo Splitčana, ki ni bil med vojno trdovratno borben in neustrašljivo kljubovalen revolucionar. V tem mestu, bratje, smo danes nevarno ogroženi — in ogroženi, v našo sramoto, od nikogar drugega, nego od onih, ki niso bili kos v velikem boju za osvobodjenje vseh narodov sveta, doprinešči popolnoma nič drugega, nič boljšega in nič lepšega od žalostnega Caporetta. (Komisar živahno opominja govornika).

Danes smo, kakor vidite v svoji svobodni državi, v tem velikem žarišču velike slovanške misli, ogroženi od strani onih prekmorskih zajedalk, ki se nam zajedajo pod kožo, kot klop, da postopoma ustanove svoje obrti, svojo trgovino, industrijo in banke, da v vseh smerih ogroze našo ne samo gospodarsko, temveč tudi nacionalno

samostojnost in eksistenco na vzhodni obali svobodnega Jadranskega morja, ki ga hočejo pretvoriti Italijani v svoje italijansko jezero. Dočim oni to javno govorijo, da hočejo to doseči, se rodni sinovi te zemlje, naše krvi in našega jezika, ne sramujejo do naših ulicah, kavarnah in društvi govoriti italijanski, razvemačijo tembolji italijanski apetit. Slišali ste, čitali ste v »Pobedi«, kar se je zgodilo pred kratkim v mestni dvorani, kjer se je vzklikalo proti naši državi. Vi veste in se zavedate, da se vrše vsa ta izzivanja na našem svobodnem ognjišču v času, ko odstranimo meje na naši jugoslovenski zemlji, kjer živi nad pol milijona naših zaslužnih bratov, odvzema tuja državna oblast sinovom našega naroda pravico krstiti otroke v narodni in imeni. Mar ni naš odgovor na ta v svetovni zgodovini brezprimerno drzna izzivanja sramoten? Mar ni ponižujoče za nas, da sklepajo g. Ninčić s to Italijo Sporazume in da g. Radić, ta stari politični pesnik, noče pesmi Italiji in da na vse grlo naglašajo, da so odstranjeni z dnevnega reda vsa vprašanja med nami in Italijo? — Odgovarjamo z odločnim: ne!! (Odgovarja masa in prične vzklikati proti Italiji. Polic. pover. opozarja govornika). Mi pa pravimo: ne more, ne sme in tudi ne bo z dnevnega reda odstranjeno vprašanje med nami in Italijo, dokler ne bo ves naš narod osvobojen in ujedinen v svoji lastni državi.

Dočim imajo ostali narodi, da celo poražena in razorožena Nemčija, ki so jo stisnili od vseh strani z železnim obročem, dovolj moči, da kljubuje, krvimo mi hrbtenico, mi, ki nismo hoteli nikdar upogniti pred tučim kolenu. Sedaj pa nai, ko smo svobodni in ujedineni klonimo glavo pred kobaridskimi junaši? Mar nam nai oni napovedujejo mejo? Mar nam ilh oni potegnajo celo po Dinarski razvodnici za našim Splitom. Nai svobodno vlečemo meje v Rimu in po starih kartah rimskega Imperija, ti njegovi nezakoniti dediči. Če se tim bo pa v resnici zahotelo vsaditi njih megalomanske stegove, po vrhovih naših planin, nai samo izvolijo briti v posete in mi ilh bomo nočastili po hribovsko. Tudi tedaj bomo vprašali: Kdo je v naši državi smel

dovolj, da duši naval občega stremjenja našega naroda, vseh plemen, da končno resnično odloži mo z dnevnega reda višega vprašanja na način, ki je tudi dostojen našega junaškega naroda.

Od prevrata do danes nista prišla do izraza v našem parlamentarnem življenju moška beseda in junaško delo. Stari naši politiki gledajo radi v preteklost in se brigaio kako bi likvidirali svoje posle, da bi lahko svečano odšli s svojimi dekoracijami zopet v zgodovino. Mi imo to iz dna srca želimo. Pokopali ilh bomo z vsemi častmi, postavili ilh bomo spomenike in klicali ilh bomo do poznih rodov »slava«. Toda, če se oni več ne morejo ali nečejo brigati za prihodnost, ker so preveč zaposleni s svojimi zgodovinskimi bogastvi iz preteklosti, nai prepušče skrb države in nacije mlajši generaciji, ki ni obložena s starimi plemenskimi zadavicami in osebnimi nasprotstvi, da mi, ki čutimo v sebi delotvorno, ustvarjajočo silo, vsi mi, ki hočemo živeti in radi tega gledamo v prihodnost nacije in države, da se mi vsi v tem skrajnem in usodnem času uvrstimo v trdno nepodirno silno falango vseh Srbov, vseh Hrvatov in vseh Slovencev, da se enakopravno zvezani z medsebojno ljubeznijo in ljubeznijo za isti cilj, z nezlomljivo slogo in divno harmonijo, ujedineni za vedno v eno nacijo jugoslovensko, lotimo reševanja tudi bolgarskega vprašanja in da napravimo v tem členu svetovne zgodovine, na kamenitem in trdem Balkanu silno in močno, trdno in ponosno, svobodno in neodvisno, eno in edino Veliko Jugoslavijo.

Na koncu za dober zaključek besedi in dela nai vzkliknem najboljsemu izmed nas vseh, onemu, ki je po srcu in mislih najmlajši in najbolj svež od nas vseh, onemu, ki je pričel in ki bo dovršil veliko delo osvobodjenja in ujedinenja Jugoslovenov: nai živi naš kralj Aleksander, nai živi naša velika nepremagljiva in zmagonosna naša vojska, Nai živi velika Jugoslavija, Orjuna pričenjajoč šesto leto svojega življenja, stopaj vedno polna nade in sigurnosti v končno zmago ponosno in čvrsto dalje do cilja, Orjuna, naprej! Orjuna, Zdravo!

Tovarna Westen.

Westen — država v državi. — Samonemško poslovanje. — Oče osmih otrok zasluži tedensko po osemurnem delavniku 120—150 Din.

Dnevno časopisje, zlasti pa »Orjuna«, se zadnje čase mnogo bavi z razmerami pri T. P. D. Imamo pa v Sloveniji več takih zajedalcev, ki pijejo kri in mozeg na našem narodnem telesu. Za danes omenimo samo v splošnih obrisih razmere in stanje »države Westen«? v državi SHS. Lastniki tovarne ne znajo državnega jezika, od inženirjev tudi skoro nihče. Napisl v tej tovarni so izključno nemški, kakor n. pr.: »Rauchen verboten!«? itd. Pravilnik, ki datira iz l. 1895!! in te še vedno v veljavi, je seveda nemški. Ta določa, da se delavca lahko odpusti vsak čas, in v resnici v tovarni ne poznajo odnovečnega roka. Zadnje čase so delavci, ki bivaio v Westnovih hišah, morali podpisati reverze, seveda tudi v nemščini, ki ki na datirajo za leto 1924. T. P. D. delavce odpušča. Westnova tovarna pa delavce pošilja na začasen dopust, ki po navadi traja toliko

časa, da delavec pride sam po knjižico, ker je prisiljen iskati službe drugje, delodajalec se pa na tak način izogne vsaki odgovornosti. Tudi plače so se delavstvu močno znižale, zlasti pri akordnem delu se je tedenski zaslužek znižal od 400 Din na 300 in od 300 na 200 Din.

Znan nam je tudi slučaj, ko je oče z družino 8 otrok za 8-urno dnevno delo zasluži tedensko 120 do 150 Din!! Delavce se kaznuje za razne malenkosti z odnustom ali z znižanjem plače.

Materijala imamo dovolj. Pričeli bomo s sistematičnim objavljenjem, da bo narod in pa državne oblasti spoznale, kako se godi našemu delavstvu. Čudimo se, da se do danes še nihče ni ganil in priskočil delavstvu na pomoč.

Nad vse pa se čudimo dejstvu, da oblasti tega ne vidijo, kar se da z roko prijeti in ne ukrenelo ničesar v izboljšanje tega stanja. J. P.

Še o vpadu Italijanov.

Res zanimive so notranje in zunanje italijanske politične razmere. Istočasno, ko na popotovanju po Italiji eden izmed najbolj vplivnih italijanskih politikov, dober in ugledni prijatelj Mussolinija, poslanik Bodrero, spremlja našega zunanjega ministra Ninčića na potovanju po Italiji, s čemur se ima poglabiti prijateljstvo, in ka italijanski listi pišejo o gospodarskih aspiracijah Italijanov na Balkan, v istem času prehajajo italijanske vojaške obmeine straže našo mejo in napadajo naše ljudi.

Kako bi se dalo to tolmačiti? Da je bilo to izzivanje našega premiroлюбnege ljudstva od strani Italijanov, to je gotovo. Toda nastane vprašanje, zakaj to ravno v tem času, ko si visoka vladna gospoda prisega prijateljstvo?

Po obstoječih razmerah bi se dalo sklepati sledeče: Ali, da so v Italiji v vodstvu fašizma tako guile in nedisciplinirane razmere, da se je hotelo javno demonstrirati proti vodstvu in pokazati, da masa fašizma ni zadovoljna s tem, kar dela vodja Mussolini in njegovi bližnji, ali na pokazati svetu, da so Slovenci toliko manj vredni in v Jugoslaviji v obče neupoštevani element, katerega se vzorčijo zunanega ministra, ki ima zastopati skupno interese troimenega naroda, lahko zaničuje in ponižuje.

Iz postopanja in iz stališča našega zunanjega ministra, ki ga bo v omenjenem slučaju zavzel, bomo precej razvideli, čemu je bil uprizorjen res ta incident.

Sumimo, da laški financarji iz lastne iniciative niso prekoravili

meje, posebno ker le predobro poznamo laško inuštvo. Morali so biti od koga nahuškani in zagotavljeni, da se jim ne bo nič posebnega dogodilo in da ne bodo kaznovani za infamni čin, nego še celo poplačani od svojih višjih, odnošno od stranke.

To zadevo nismo obravnavali morda iz sentimentalnosti ali celo boječnosti, nikakor ne; to smo ob-

javili le zato, da javnost ve, da prav pridno in pozorno sledimo vsem dogodilcem in da v takem slučaju, ako se ne bo naš zunanji zastopnik zavzel in zahteval zadoščenja, nje- ga smatramo kot ne merodajno osebo in da bo govoril narod, ki bo v trenutku obračuna zahteval tako Slovenec za Srba, kakor Srb za Slovence in oba za brata Hrvata zadoščenje. V. K.

Sramotni čin T. P. D. in naše politične stranke.

Boj T. P. D. s celim narodom. — Naše politične stranke in T. P. D. — SLS in krščanski socializem. — Bivši poslanec SLS zahteva še večje redukcije. — Redukcije in naprednjaki.

Največje industrijsko podjetje v naši zemlji, katero pa je po večini v rokah tujcev, ki sploh nimajo človeškega srca, odreklo je kruh tisočim našim bratom. T. P. D. je nesramno vrgla rokavico celemu našemu narodu, vsem političnim strankam ter posebej še nam — Jugoslovenskim nacionalistom. Orjuna je boj sprejela in ga bo tudi dobojevala! Ne tako naše politične stranke. Navidezno so sicer nastopile na znanem unionskem shodu proti T. P. D. Toda že na imenovanem shodu je bilo čutili prikrit strah iz vseh izvajanj posameznih govornikov — pred T. P. D. Zastopnik klerikalne kapitalistične stranke je govoril v imenu krščanskih socialistov. V kolikor poznam gospoda Terseglava, mu verjamem, da je on v svojih nazorih idealist, kar je dokazal s poslanskim mandatom v Ljubljani, katerega je prepuštil dr. Korošcu. Socializma v okvirju in pod patronanco S. L. S. pa ne morem pojmovati vse dolge, dokler posedajo vrhovni voditelji klerikalizma vseh dežel milijonska — da — milijardska premoženja ter pušajo svoje duhovne sobrate stradati in hoditi v zakrpanih ter ponošenih suknjah.

Pred seboj imam listo upravnih svetnikov T. P. D. Med temi se blišči tudi ime bivšega klerikalnega poslanca, za katerega so svoj čas agitatorji S. L. S. ljudstvu govorili, da je edini pravi socialno čuteč mož. To svojo socialno-čutečo naravo je najbolj pokazal pri kolav-

daciji T. P. D., kjer je že po dose- danjih redukcijah zahteval še večje redukcije izsesanih trpinov! Depu- tacije klerikalne stranke so bile po- novno pri centralnem ravnanstvu T. P. D. z zahtevo, da družba od- pusti nekatere njim neljube jugo- slovenske nacionaliste. Gosp. Ter- seglav se o tem lahko prepriča pri svojem somišljeniku — upravnemu svetniku T. P. D.

Zal — toda resnici na ljubo mo- ram pripomniti, da imajo neumljivo čudne nazore o redukciji tudi ne- kateri gospodje v naprednih vrstah, ki obsojajo predsednika Trbovelj- ske Orjune br. Purkharta radi ob- jašnjavanja njegovega razmerja do ravnatelja Pauerja v zadnjih števil- kah našega glasila. Ali naj mar se- daj br. Purkhart poljubuje bič, s katerim se ga tepe? Poleg tega pa še ta bič vihti tuj kapital, pridob- ljen iz naše zemlje z žulji naših dr- žavljanov! Fevdalnemu sistemu bije zadnja ura tudi v sosednjih drža- vah! Vladavine kolonov in privile- giranih degenerirancev bodo zgri- nile; z njimi pa tudi vsa gospoda T. P. D.!

Činitelji, ki tako z rokavicami nastopajo proti T. P. D., vrše grd zločin nad državo in narodom, ki ga s tem tirajo v naročje — komu- nizma! Popravite krivice, dokler je še čas! Dajte v lastni zemlji kruha tisočim stradajočim, da ne bodo kleli naše zemlje in svojih nedolž- nih, gladu umirajočih otrok!

I. J. B.

Dopisi.

Litija. Kljub temu, da živimo že lepo dobo v svobodni državi, še dosedaj niso nekateri odpravili nem- ških napisov raz hiš. Ker je že zad- nihi čas, da se ti sramotni napisi, kakor je na hiši pri litijskem mostu »Gasthaus zur Brücke«, odpravijo, polagamo dotičnemu posvetniku na srce, da ta napis nemudoma od- strani!

Zagorje. Tukajšnja »invalidna organizacija« je sprožila misel, da postavi vsem padlim vojakom za- gorske občine spomenik. Da bi na za- zainteresirali celotno zagorsko jav- nost, so razposlali na vs. organi- zacije, obe šoli in vse politične stranke vabilo na skupen sestanek, ki se je vršil v seini dvorani ob- činske hiše z dnevnim redom: »Vo- litiv nadstrankarskega odbora za vpostavitve spomenika padlim žrt- vam.« Temu vabilu se je odzvala tudi Orjuna, le socialisti in komuni- sti so to namenoma odbili. Z na- menom vsaj omiliti svojo netakti- nost in zapričeti razne govorice ki se širijo širom doline se zaletavajo sedaj v »Kmečko-delavskem listu« v Orjuno, češ, »da kjer so Orjunci, tam ne morejo biti oni.« Vedo nai, da jim njih lastni pristaši oporeka- jo njihov čin, ker se ti zavedajo, da je bilo vsem padlim ukazano iti v boj in da so govorice, ki grede sedaj na račun socialistov in ko- munistov, popolnoma upravičene. Spomenik bomo z združenimi mo- čmi postavili tudi brez teh par vo- diteljev, ker narod je za nami! Do- nisniku v »Delavsko-kmetnem li- stu« pa čestitam k njegovi šolski

nalogi! Le tako naprej! Orjuna mu je prav hvaležna za njegovo pro- ragando. Zagorjani.

Unec pri Rakeku. Pred nedav- nim časom smo dobili v Unško fa- ro novega dušnega pastirja Andre- ja Martinciča. Da je ta gospod vre- den imena Kristusov namestnik nam priča sledeči slučaj:

Dne 15. marca je umrl na Uncu mož počenjak in spoštovan na vsi okolici, g. Anton Zalar. Ta mož je bil najbrže v očeh novodospelega župnika brezverec in to radi tega, ker ni javno iznašal svojega ver- skega prepričanja. Tako se je zgo- dil, da je g. župnik odnoveval po- kojniku pogreb, oziroma da ne poj- de domov po njeza in da ga ne smejo prinesiti v cerkev. Milostno je obliubil, da na pokopališče že pri- de, seveda šele takrat, ko bo po- kojni že na pokopališču.

Tudi na prošnjo pokojnikove hčerke, da naj pokopile očeta kot se spodobi, se blagi dušni nastir ni dal omečiti, izgovarjajoč se, da ima prepoved od samega prevzi- šenega gospoda škofa. Končno je obliubil, da pride na pokopališče.

Možje, bližnji sosedje, so se na- potili potem še enkrat k niemu in mu predložili, da je bil pokojnik krščen, birman in da je prejel sv- obhajilo — torej zadostil glavnim zahtevam krščanske dolžnosti, ter da naj ga kot takega pokoplie. Tudi to ni pomagalo. Ko je prišla deou- tacija drugič h g. župniku, ga ni bilo doma. Naročili so, da ga ni treba na pokopališče, ako neče vršiti po- grebnega obreda, kakor je njegova sveta dolžnost.

Tretji dan okrog devete ure do- polodne so dvignili pokojnikovo tru- plo iz hiše žalosti in ga brez križa in brez spremstva duhovščine od- nesli na pokopališče. Pogreba se je udeležilo veliko število ljudi, ki so bili zelo razburjeni radi župnikove- ga ravnanja. Mem temi tudi prista- ši klerikalne stranke. Prišli so na pokopališče, so še malo počakali, ako bi prišel g. župnik, a ker ga ni bilo, so možje sami pokojnika za- kopali.

Že ko je bila krsta skoraj napol- zasuta, se je počasi pri- bliževal pokopališču g. župnik v

spremlstvu cerkovnika. Kako je im- poniralo župnikovo ravnanje ljud- em, so mu dokazali na licu mesta s tem, da so se takol, ko je on do- spel na pokopališče, vsi izvzemi- najbližjih sorodnikov, odstranili od groba. Deloma so odšli iz pokopall-

šča, deloma so se do istem razkro- pili.

Pokojnikova hčerka je nato še prosila g. župnika, da bere mašo za pokojnika, kar je obliubil z dodat- kom, da je ne bo oznanil. L. Z.

Naš pokret.

Oriuna Logatec. V nedeljo, dne 21. marca se je vršil v gostilni br. Vrabca na Kalčih redni sestanek II. četn. Snež. bataljona. Sestanka so se udeležili polnoštevilno četniki 4. voda iz Vrhnike, akoravno so morali peš celih 14 km. Istotako so se udeležili v lepem številu četniki 1. voda iz Grčarevca. Požrtvoval- nost naših vrlih četnikov iz Vrhnike in Grčarevca, naj bode za vzor vsem, posebno pa Logatčanom, ki so se v nezadovolljivem številu ude- ležili Sestanka, akoravno je bil za nekatere prav blizu.

Na sestanku se je sklenilo, da se tekom leta priredi več propagand- nih pešizletov, ki bodo vezani z va- jami. Prvi izlet se vrši že dne 11. t. m., in sicer v Rovte. Udeležba za četnike obvezna! Vabimo tudi vse brate in sestre iz bližnjih mestnih organizacij da se no možnosti izle- ta v čim večjem številu udeležijo.

V sredo, dne 24. marca se je vr- šila prva seja novega političnega odbora, na kateri je bil izvoljen za predsednika br. Leskovec Nace, delavec iz Gorenje vasi, katerega agilnost in neumorno delo za naše organizacije nam jamčita, da se bo naša obmeina organizacija razvila v trdno postojanko.

Pozivam vse četnike II. čete Snežniškega bataljona na vežbo, ki se vrši dne 11. t. m. v Rovtiah. Zbor za I. II. in III. vod pred gostilno brata Hodnika v Dolenjem Logat- cu točno ob 6. uri zjutraj. Za četni- ke je udeležba strogo obvezna. Čet- niki, ki se vežbo ne bi udeležili bodo izključeni iz četniške sekcije, imena njih na obiaavljena v našem glasilu. Vežbe odnovele edinole v slučaju dežja. Kroj. — Četniški pozdrav!

Komandir II. č. Snež. baona.

Občni zbor Oriune Šoštanj. Dne 27. marca se je vršil redni občni zbor. Članstvo se ga ni udeležilo v zadovoljivem številu. Zato se je na- ložilo odboru, da izvede revizijo članstva. Boljše je 20 dobrih čla- nov, ki vrše vedno svojo dolžnost, kakor 100, ki so bili v breme or- ganizacije, kot v nie prospeh. Pred- sednik Rihtarič je otvoril občni zbor in orisal težkoče pri delovanju organizacije. Glavna krivda leži na odstopivšem tainiku, ki kot tak ni bil na mestu. Br. predsednik pa je moral že pred dvema mesecema oditi na novo službeno mesto. Tai- niške posle je po odstopu istega vo- dil br. blagajnik Stanič, ki je podal poročila za obe funkciji. Iz blagaj- niškega poročila se je razvidelo, da v finančnem oziru ne stojimo slabo, kar je zasluga bratov in sester, ki so pri prireditvah pokazali vso svojo agilnost. Oba poročila sta bi- la enoglasno odobrena.

Nato je bil enoglasno izvoljen sledeči novi odbor: Predsednik br. Ferdo Vrabčič; podpreds. Matko Zalar; tajnica s. Ela Horvatova, blagajnik br. Franjo Stanič; odbor- niki: br. Tone Kučnik, Miloš Volk, Ludovik Sinkovec in Miloš Fainik. Preglednika računov br. Ivan Zu- pan in Marko Fras.

Br. predsednik je pozval vse k složenemu sodelovanju v bodočem letu. S. tajnica Horvatova pa je že- lela, da bi v bodoče izostale osebnosti, ki ubijajo voljo do dela in naj se vse sile posvetijo samo delu, na- predku in uspehu organizacije, ker le v slogi je moč in zmaga.

Br. Kučnik se je v toplih besed- dah poslovil v imenu vsega čla- nstva od bivšega predsednika brata Rihtariča, ki je z največjo vnemo sodeloval pri Oriuni od njenega po- četka.

Z odpetjem Oriunaške himne se je zaključil občni zbor.

MESTNA ORGANIZACIJA OR- JUNA ŠIŠKA vabi vse njei naklo- neno občinstvo, da se udeleži dru- žabnega večera, katerega priredi omenjena organizacija dne 10. aprila t. l. v restavraciji »Bellevue«. — Vsopred: Koncertne točke, petje, šaljivi nastop, ples.

Oriuna Studenci sporoča vsemu svoiemu članstvu, da bo pričel z dne 11. aprila t. l. začasno urado- vala vsako nedeljo od 10. do 11. ure dopoldne v posebni sobi gostilne »Nad Dravo«. Aleksandrova cesta

17 v Studencih. (Plačevanje članari- ne, pritožbe, pojasnila itd.)

Razvite praporov Oriune Du- brovnik in Gruž. Dne 23. maja t. l. se bo vršilo razvite praporov mest- nih organizacij Dubrovnik in Gruž ter praporov njihovih četniških sek- cij, kakor tudi 4. čete Jadranskega bataljona.

Na skupnem zborovanju mest- nih organizacij Dubrovnik in Gruž, ki se je vršilo 22. t. m. se je skle- palo o programu teh velikih ori- uanških slavnostih, katere so določe- ne za dan 23. in 24. maja.

Za kumove praporov so izbra- ni glavni voditelji pokreta in eden predstavnik iz Jugoslovnskeg čet- niškeg udruženja.

Njihova imena, potek priprav in spored slavnosti bo najavljen po- zneje.

Oriuna Rakek je imela na praz- nik dne 25. marca svoj IV. redni občni zbor, katerega se je udeležil kot delegat Oblastnega odbora br. Verbič, ker je bil veliki četnik brat Marko zadržan. Članstvo se je le- tos odzvalo v precej slabem števi- lu, bilo je na občnem zboru komaj polovica članov, ko je istega otvoril br. predsednik Černe. V prvi vrsti je pozdravil delegata Oblast- nega odbora ter podal kratko poro- čilo prošlega leta. Sledila so potem poročila tainika, blagajnika in revizorjev. — Posebno je bilo pohvale vredno poročilo br. blagajnika, ko nam je sporočil rezultat prometa blagaine v letu 1924, ki je bil 18.870 Din in v letu 1926. 56.225 Din, kar dokazuje, da je organizacija v prošlem letu veliko delala.

Kot četrti točka dnevnega reda je bila volitev novega odbora. Br. Završnik je predlagal listo, ki je bila enoglasno izvoljena.

V novi odbor so bili izvoljeni: Predsednik br. Černe France, I. podpreds. br. De Gléria Viktor; II. podpreds. br. Kunc Anton; tajnik br. Lotze Završnik; blagajnik brat Lojze Juvančič; odborniki bratje: Pirc Leon, Lešnak France, Lašič Bogomil, Jernejčič Jože, Bombač Franc; namestniki bratje: Fegeli Franc, Vrabec Alojz, Gruden Mar- cel; revizorja brata: Dekleva Edko in Gornik Franc; častni sud bratje: Molk Stane, De Gléria Viktor in Lah Franjo. Po končanih volitvah je povzel besedo br. Verbič, ki nam je v izbranih besedah razložil glav- ne cille in delo Oriune v bodočem letu, nakar je br. predsednik za- ključil občni zbor s pozivom na de- lo in z željo, da se na drugem ob- čnem zboru članstvo številneše odzove vabilu kot letos.

Za družino br. Mekinca je da- rovala Oriuna Vrhnika 250 Din, Oriuna Lesce 200 Din. Bratie spomnajte se trpečega brata v zapo- ru in pokažite, da nas družijo geslo: »Vsi za enega, eden za vse!«

MESTNIM ORJUNAM!

Na naš oklic na vse bratske mestne Oriune, da priskočijo na po- moč br. Mekincu, ki je moral na- stopiti kazen kot žrtev organizaci- je, se jih je odzvalo že leno število. Vsem tem požrtvovalnim organiza- ciam in posameznikom izrekamo tem potom ponovno svojo zahvalo. Vendar pa z dosedanjimi zneski ne moremo vzdrževati njegove rodbi- ne, ki je sicer brez naše podpore izročena bedi. Zato ponovno apeliramo na vse naše članstvo, da pri- skoči v sili na pomoč rodbini brata Mekinca. Pokažimo oriunaško brat- stvo z delani, da olajšamo življenje družini — in težke dneve br. Me- kincu. Zdravo!

Oriuna Krakovo-Trnovo.

STARA TOVARNA NOGAVICIN PLETENIN, Ustanovljena leta 1888.
M. FRANZL & SINGVI.
Ljubljana, Privoz 10.
Telefon 21.234.

Kopirni stroji.
THE REX CO., Ljubljana.

Kupujmo in podpirajmo izvrstno

Kolinsko cikorijo

domači izdelek.

Odgovor.

Z ozirom na »Izjavo« g. Vilerja, neka v Spodnji Šiški v »Jutru« in »Slovencu« z dne 28. marca t. l. podpisana organizacija jugosloven- skih nacionalistov v Spodnji Šiški radevolje izjavlja, da g. Vilar ni bil in ni član te organizacije ter da se do sedaj še nismo trudili pridobiti ga v svoje vrste.

Kar se pa tiče popusta pri peci- vu delavcem in revnejšim slojem, pa ta čin g. Vilarja z največjim za- dovoljstvom pozdravljamo, poseb- no še radi tega, ker izgleda, da je omenjeni gospod storil to šele na podlagi demencia, da ni član naše organizacije, česar se poštenemu in naprednemu obrtniku pač ni treba sramovati.

Pri tej priliki želimo, da tudi drugi producenti znižajo cene bla- gu ali pa na kak drug način obla- žijo mižerni položaj revnega ljud- stva, katerega je baš med našim članstvom največ.

Odbor Oriuna Šiška.

Kronika.

»Delavska politika« v eni zad- njih številkih prinaša očitke Oriuni, da je ona predlagala T. P. D. od- pust 130 rudarjev, kar naj bi doka- zovalo ozke prijateljske zveze, ki jih ima Oriuna s T. P. D. Moti se novorojeni listič, če misli, da se mi bojimo z resnico na dan.

Takoj po Trboveljski tragediji so bili naši člani v Trbovljah izpo- stavljeni vsem mogočim napadom različnih hujskačev nam nasprot- nih političnih strank. Bili so izro- čeni na milost in nemilost napa- dalcem, grozilo se jim je s pobo- jem in niso bili varni življenja. Vse pritožbe so ostale brezuspešne. Mi smo si dobro zabeležili imena na- padalcev in hujskačev in en tak imenik smo izročili, proseč zaščite, tedanjemu Velikemu županu, ne pa T. P. D. Kako je spisek prišel v ro- ke T. P. D. nam ni znano. Mi smo se obrnili za zakonito zaščito na pristojno oblast, vslad nezakonitih napadov naših nasprotnikov na na- še člane. Mi bi si lahko to zaščito sami preskrbeli, hoteli pa smo v tedanjih razburjenih časih pokaza- ti, da krivda ni na naši strani in le radi tega deistva smo se obrnili na pristojno oblast.

Dokaz, da ima Oriuna taine pri- jateljske zveze v T. P. D. se je »Delavski politiki« torej klaverno ponesrečil. Oriuna si lahko vedno kadar hoče počee zadoščenja pri T. P. D. brez vsake druge pomoči. Če tega danes še ne stori, je to pač njena taktika, ki si jo ne bo dala predpisovati od kaknega Kristana ali Koruna. Veselilo nas bo, če bo »Del. P.« objavila listo, ki je mi več nimamo, da zonet enkrat spoznamo naše prijatelje.

Sedaj pa vprašamo mi »Del. P.« kako to, da je ravno ona dobila to važno listo? Jo je li mar dal na razpolago g. Veliki župan dr. Bal- tič? Sumnjamo. Ostane torej le še jedno, da io je dala na razpolago T. P. D. Sedaj pa lahko vsakdo razvidi, kdo ima intimne zveze s T. P. D. Gotovim bogatašem, ki stoji okoli »Delavske politike« in bi radi zopet igrali ulogo velikih delavskih voditeljev, pač niso za- prta vrata v palačo T. P. D., nje ne nadzoruje policija tako, kakor Oriunaše. Ti uboga delavska para pa boš še nadalje metala svoje kroglice v njihovo skrinico, dokler ti ne prinese odrešenja ravno ona Oriuna, ki je tako osvojevana od tebe in T. P. D.

Stanje ranjenega brata Pavla Žigona je precej opasno, ker se mu je pričela rana gnoiti. Pritisnila je tudi vročina, vendar je še ved- no upati, da bo njegova trdna in zdrava konstitucija prebolela težke posledice gnojenja ran. Zadovolji- vo pa je stanje drugega ranjenca finančnega stražnika Zaiča, ki je na potu k okrevanju.

O italijanskih napadalcih pri Grčarevcu je poročalo naše časo- pisje na podlagi uradnih sporočil italijanskih oblasti, da so jih vta- knili v preiskovalni zapor. Dvomih smo o tem, ker smo globoko uver-

„ADRIA“

FILIP ŠIBENIK, LJUBLJANA

Pod Rožnikom. Telefon 523.

„ADRIA“ prašek za pecivo, va- nilin sladkor, Colombo Ceylon čaj, kakao Van Kaster. Zaloga za mesto: Aleksander Wisiak, Šelenburgova ulica štev. 4.

Učiteljska tiskarna v Ljubljani

je najmodernejše urejena ter izvršuje vsa tiskarska dela od najprej-
stejšega do najmodernejšega. - Tiska šolske, mladinske, leposlovne in
znanstvene knjige, ilustrirane knjige v eno- ali večbarvnem tisku. -
Brošure v masli in tudi največjih nakladah. Časopise, revije, mlad. liste.

Okusna oprema ilustrir. katalogov, cenikov in
reklam. listov. Lastna tiskarna šolskih zvezkov.

Šolski zvezki za osnovne in srednje šole
Risanke, dnevniki in beležnice.

ieni. da financarji niso ugodni na
naše ozemlje brez vednosti svojih
starejšin in da za ta napad prav
gotovo ne bodo kaznovani. Potr-
jevalo nas je v tem prepričanju tu-
di pisanje »La Serre« o neklih pre-
oblečenih civilistih, ki so kot finan-
carji izžvali ta sponad.

Poslali smo našega zاونika do
stražnice, kjer se nahajalo nastan-
jeni financarji, ki so ugodili čez
mejo. Ta se je prepričal, da so osta-
li omenjeni financarji prav, kakor
smo mi predvidevali, še vedno na
svojem mestu in da jih še ni nihče
premestil. Iz razgovora z njimi je
izvedel, da tudi ne bodo imeli prav
nikakih sitnosti, ker stoji trdno pri
svojem prvotnem zagovoru, da ni-
so prestopili meje in da so napadal-
ci gotovo preoblečeni civilisti, ka-
terih oni niso videli prekoračiti
meje.

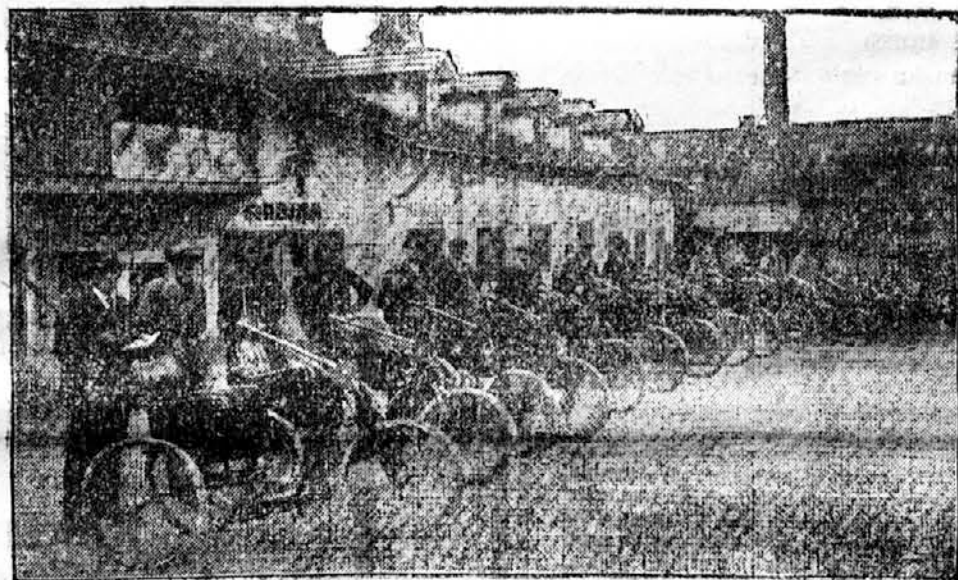
Tako deistev in dokaza o po-
stopanju Italijanov. Pri nas pa ho-
čejo nekateri krogi vso stvar za-
obrniti čisto v drugo smer in se pri
tem sklicujejo na točno lojalno
postopanje Italijanov.

Brezvsebinsko Jugoslovenstvo.
Navzlic vsem bridkim izkušnjam,
ki jim imajo naši Slovenborci v
Beogradu, še vedno trmasto vztra-
jajo na svojem avtonomistično-se-
paratističnem ekskluzivnem stali-
šču. Nisi v dušah že prav dobro
spoznavajo, da je edina pot po ka-
teri se moremo Slovenci v tej dr-
žavi povzpeti na primerno mesto
edinole Jugoslovenstvo, se še vedno
zadirkujejo vanj. Tako je zadnje
čase glasilo Koroščeve sirotišnice
zopet malo pozabljalo nad »brez-
vsebinskim Jugoslovenstvom«. —
Smatramo neumestnim dokazovati
nezmisel teh »lamentacij« »Sloven-
ca« na račun Jugoslovenstva. Opo-
zoriti pa moramo na res brezvse-
binsko doslednost njegovega pisa-
nja. Mili gospodje nam očitačo brez-
vsebinsko Jugoslovenstvo. Baš pod
njegovo firmo pa sami prodajajo
svojo brezvsebinsko zavoženo poli-
tiko. Ako je v Jugoslovenstvu brez-
vsebinsko, otesite se ga Vi prvi.
Koristili boste s tem sebi in Jugos-
lovenstvu, ki mora s svojo pošteno
firmo kriti Vaše nesrečne polomije.
Demonstrirajte Jugoslovenstvo v ime-
nu svojega kluba, tiskarne, knjižar-
ne, strokovne zveze, orlovke zve-
ze in še v celi vrsti drugih insti-
tucij. Nato pa dvignite Vaše posveče-
ne glasove in zapoje nad njim Vaš
Apaga satanas! Morda Vam bo to

celo pomagalo pri bodoči sestavi
vlade, ki ji bo premier dični dr.
Momičlo Ninčič, kateri slovi tudi
kot velik Vas vredni prijatelj Jugos-
lovenstva.

Da, to je značilno! V času, ko
se v naši javnosti dereže razne
umazane koruptivske afere, ki so
zadele visoke osebnosti in nam ka-
žejo moralno močvirje beogradske
družbe, je umrl v Beogradu kot
tramvajski zavirač rezervni čast-
nik — invalid Ivan Popović. Kot
Srb iz Boke Kotorske je iz narod-
nega idealizma še za mladih nog
odšel v Srbijo in postal trgovec. Ko
je Avstria leta 1908, anektirala Bo-
sno in Hercegovino, je Popović pu-
stil vse svoje imetje in družino ter
je krenil med četnike. V na to sle-
dečih vojnah se je vojskoval tako
hrabro, da je bil odlikovan z dve-
ma Karadjordjevim zvezdama, z
Belim orlom, z angleškim in rumu-
nskimi redom. Postal je kapetan I.
razreda. Ta borec — invalid ni mo-
gel dobiti pri nas druge službe, kot
službo tramvajskega zavirača. Umrl
je v revščini, kakor je v revščini ži-
vel, zato, ker mu domovina ni bila
molzna krava.

Tako suho časniško poročilo zo-
pet o eni tragediji naših najboljših,
ki so v tej zemlji zaman pričakovali
za svoja dela vsaj koščka kruha.
Dočim so ljudje Rade Pašićevega
kova bogatejši čez noč, so ti umirali
in še umirajo gladu in bede. In kdaj
bo boljši?

Invalidski vozički

s prostim tekom in zavoro z zračnicami. Prvi v Jugoslaviji! Naročeni za Državno protežno
delavnico. Prečno in solidno izdelani v tovarni TRIBUNA dvokoles in otroških vozičkov.
Slika predstavlja popolnoma izgotovljene vozičke pred oddajo.

Oriuna prva nastopila proti Ra-
de Pašiću. Navzlic vsemu zavija-
nju je moči opazovati, kako rapidno
propada nekdaš tako poštena ra-
dikalna stranka. Spor Pašić-Lj. Jo-
vanović pa je izbil dno. Stavba,
okužena z nemoralnostjo in sebič-
nostjo ter krijoča najkore elemen-
te nacije se je pričela rušiti in po-
grezati v morju smrada in umaza-
narij. Naša napoved, da jo bo uni-
čila grabeljivost njenih gospodar-
jev se uresničuje na celi črti. Ori-
una vidi v sedanjem pričetku kon-
ca korupcionizma in hegemonizma
triumf niene akcije napram temu
cvetu beogradske čansije, ki jo je
započela tedaj, ko je pred očmi ce-
le naše javnosti leta 1922. prva ož-
gosala g. Rade N. Pašića. Tedaj so
hoteli še šibko Oriuna zato razpu-
stiti, kar je preprosti navijši ustav-
ni faktor: danes na stoli Oriuna
močna in iaka, dočim pronadajo oni,
ki so bili ob njenem nočetku še vse-
gamogojni. Na razvalinah povojnih
konjunkturističnih tvorb vstajajo že
prvi obrisi novega nastopanja na-
cionalne morale pravde in pošte-
nosti.

Robovi »kulturnih« Germanov.
Žalostno, a resnično je deistvo, da
se gotovi funkcionarji še danes ne
morejo sprijazniti z mislijo, da je
bivše Avstrie za vedno konec in
da žive sedaj v svobodni državi.
Nekega koroškega Slovenca, ki je
optiral za našo državo in prišel v
svrhu študij v neki tukajšnji javni

zavod, je šef istega v prisotnosti
inteligenta — rodod Srba, vpra-
šal: »Čemu je prišel iz Avstrie sem,
ker je bolje biti v kulturni državi
rob, nezo v nekulturni svobodni?
Gospod je sicer v svojem poklicu
strokovnjak. Da pa niso razmere
v naši državi take, kot bi morale
biti, ni krivo srbsko ljudstvo, am-
pak naši politiki ter ljudje njegovih
nazorov! Ni pa več daleč dan, ko
bo narod z vsemi temi na primeren
način obračunal.

O delovanju g. inž. Mareka pri
»Kamenitu«, Laško, smo poročali
že v eni predzadnjih števil. Moža
je sicer močno zanimal pisec tega
članka, vendar pa se ni prav nič
poboljšal. Tako smo prejeli ravno
te dni zopet pritožbo o njegovem
ravnianju z bolnikom, katerega so
vrgli na cesto in iz stanovanja, ko
se je prijavil na delo. Na odgovor,
da ni mogoče, kar tako maglo iz-
prazniti stanovanja, pa se je pričel
g. inž. Marek nad njim dreti, da je
bila groza. Ali je pri nas prepotent-
nost tujih privandrancev v resnici
že toliko, da zamorejo delati z na-
šim življenjem, kakor im je do volji?
Doklel poide še tako?

Književnost.

»Vestnik« Ljubljanskega velesel-
ma, III. številka je ravnokar izšla
in se te dni razpošilja interesantom.
Kdor je ne bi prejel, naj jo zahteva
od uprave veleselma. Na razpolago
so tudi lične pisemske zaklopne
znamke, katere se zamorejo nalep-
ljati na vse poštnne pošiljke.

F. M. Dostoevski: »Idiot«, ro-
man, II. del, poslovenil dr. Vi.
Borštnik. Splošna knjižnica št. 68.
V Ljubljani 1926. Založila Zvezna
tiskarna in knjižarna, 234 strani.
Cena broš. 32 Din, vez. 40 Din.

Pravkar je izšel II. del tega naj-
močnejšega ruskega romana. Na-
slednji del sledi v kratkem. Po-
leg Tolstega je Dostoevski eden
najbolj izrazitih ruskih literarnih
pisavov. Ne moremo si misliti li-
bitelja velike ruske literature, ki se
ne bi seznanil s tem velikim misle-
cem in moistrovom stila in opisova-
nja. Po karakteriziranju mehke ru-
ske duše, po napetem filmsko me-
nialočem delanju in po globokih mi-
slih in problemih, o katerih raz-
pravlja avtor v tem svojem sve-
tovnoznanim romanu, vpliva spis
prav senzacionalno. Knjiga se do-
biva pri založnici Zvezni knjižarni

v Ljubljani, Marijin trg št. 8 in v
drugih slovenskih knjižarnah.

Ga. Mara Širmšek naj
se zglaš takoj v upravništvu
»Orjune«!

ZRNA.

Naš zunanji dolg znaša okoli 25
milijard Din. Ta dolg bi lahko po-
plačali s tem, kar se pri nas zapije
v dveh letih.

Hvaležnost domovine. Čiča Pa-
la Andrijašević iz Lipovice v Her-
cegovini je tudi eden še preostalih
sborcev pokojnega Velikega kra-
la Osvoboditelja. Dopolnil je sedaj
sedemdeset deveto leto. Svetovna
vojna mu je ularbala vse tri sino-
ve, ki so padli kot dobrovoljci. Se-
daj bi imel po novem zakonu pra-
vico do 35 jutrov dobrovoljske
zemlje. Zbral je svoje poslednje pa-

Za nakup vsakovrstne kuhinjske posode
in vsega v železninarsko stroko
spadajočega blaga se pri-
poroča trdika:

Schneider & Verovšek

Ljubljana, Dunajska cesta št. 16

VELIKA UMETNOST JE,

kupiti dobro blago za možko obleko po res
nizki ceni. To dosežete edinole pri priznani
solidni trdiki

JOSIP IVANČIČ, LJUBLJANA - Miklošičeva cesta 4.
To ni prazna reklama! Prepričajte se!

LEPA VELIKONOČNA DARILA

kot ročne torbice, mani-
kure, kasete ter različne
druge usnjate izdelke ton-
letno milo itd. priporoča
trdika

F. M. SCHMITT
Ljubljana, Pred škofijo 2

Sporočamo prežalostno vest, da je naš srčno ljubljani
soprog in oče, gospod

IVAN PREMELČ

trgovec

danes nenadoma preminul.

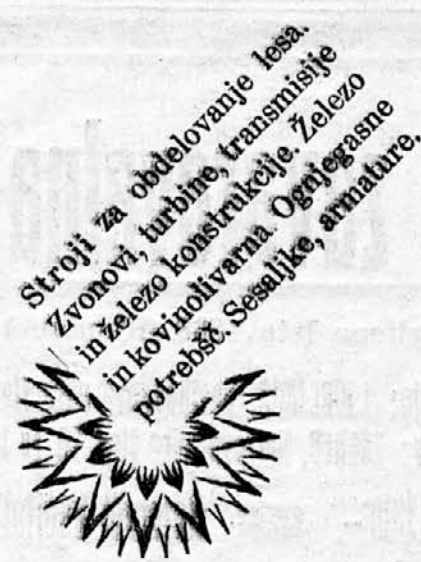
Pogreb nepozabnega se bo vršil v soboto, dne 3. t. m.
ob pol 4. popoldne iz Slomškove ulice šte. 4 na pokopališče
k Sv. Križu.

V LJUBLJANI, dne 1. aprila 1926.

Franja Premelč, soproga.

Marta, hči.

Ladislav, sin.

Stroji za obdelovanje lesa,
Zvonovi, turbine, transmisije
in železo konstrukcije. Železo
in kovinolitarna Ogrjevanje
potrebšč. Sesaljske, armature.

Strojne tovarne in livarne d. d.

LJUBLJANA
Dunajska cesta št. 35

„SAVA“

opče osiguravajne dioni-
čarsko društvo u Zagrebu

ustanovljena od jugoslovenskih denarnih zavodov: Prva hrvatska
štedionica, Hrvatska eskomptna banka in Srpska banka d. d. u Zagrebu, Jadran-
sko-Podunavska banka d. d., in Zemljaska banka d. d. v Beogradu, ter Zemljaska banka za
Bosnu i Hercegovinu v Sarajevu je prevzela v kraljevini SHS elementarna zavarovanja obče zavarovalnice
Assicurazioni Generali v Trstu. Lastni družbeni jamstveni fond brez garancij bank-ustanovi-
telje okroglo 30 milijonov dinarjev. Generalno zastopstvo za Slovenijo v
Ljubljani, Sv. Petra c. 2 posluje v vseh zavarovalnih strokah.

„CABA“

opče osiguravajne dioni-
čarsko društvo u Zagrebu

re in odšel z njimi v Beograd, da mu izroče nakazilo za to zemljo. Hodil in pritisikal je toliko časa po prestolici, da je vse potrošil. Dosegel pa je, da mu je beograjska policija izstavila dovoljenje za prasičenje.

Pomislite sledeče: Jovana Plamenca imenuje vlada za poslanika in mu nakaže poleg naslova visoko državno plačo — par dni na to ga iščejo orožniki, ga ne morejo najti in vlada sklone, da ga bo z orožniki poslala na Cetinje.

O, poslanec! O država!

Ali pa: Nekaj član Davidovič-

Modne kamgarne, ševijote

v veliki izbiri po ugodni ceni
dobite v občno znani nad 50 let ob-
stoječi manufakturni trgovini

R. MIKLAUC

„pri Škofu“, Ljubljana.

(Zunanjim naročnikom se pošilja tudi po pošti.)

RESTAVRACIJA LJUBLJANSKI DVOR

najmodernejše urejena in
okrašena. Izborna ku-
hinja. Najboljše domače in-
noz. vino. Pristni ribe.
Vsak dan morske ribe.

GRADISTA

za prodati u Crikvenici na
najlepšem položaju villa
rayona na obali ispod
Terapijskog parka iza
plaga.

Interesenti mogu se
obratiti na vlasnika „Gra-
djevno poduzeće Manestar
i Car“ Crikvenica.

vega kluba resignira na poslansko
mesto. zamenjati ga ima neki drugi
— a ta je v ječi.

Drugi dan čita predsednik ime
novega poslanca in se konstatira,
da ne more priseči, ker je v ječi.

Krasno, kaj.

O, poslanec! O država!

Quo vadis, Jugoslavija?

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja

PREMOG

iz slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah
premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za
industrijska podjetja in razpečava na debelo

inozemski premog in koks

vsa vrsta in vsakega kakovosti ter priporoča po-
sredstvo vrhovni čistiščevalski in angleški koks za
livanje in domačo uporabo, kovaški premog, črni
premog in brikete.

N A S L O V:

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG D. D.

v Ljubljani, Miklošičeva cesta 15/1.

Dobro znana kapljica, kakor vam je že
znano, se toči v

Kersnikovi ulici števil. 5, na dvorišču,
kjer se dobijo najcenejša in najboljša
dalmatinska vina. — Mrzla jedila, kakor
tudi večkrat na teden sveže morske ribe
na razpolago. — Čez ulico 1 Din ceneje.

Za obilen poset se priporočata

braća Lasan.

Najcenejše in naj-
večje skladišče dvo-
koles, motorjev,
otroških vozičkov,
šivalnih strojev, vsakovrstnih nado-
metnih delov, pneumatike. Posebni
oddelek za popolno popravilo, emaj-
liranje in ponikanje dvokoles, otro-
ških vozičkov, šivalnih strojev itd.

Prodaja na obroke. — Ceniki franko.

„TRIBUNA“
F. B. L.

tovarna dvokoles - otroških vozičkov

LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 4

Potujoče občinstvo

je najboljšo postreženo v

Kolodvorski restavraciji

Ljubljana glavni kolodvor.

Ustanovljeno 1852

TEODOR KORN

(preje HENRIK KORN)

Ljubljana, Poljanska cesta 8.

Krovec, stavljeni, galanterijski in okrasni
klepar. Instalacija vodovodov. Naprava
streljastih. Kopalniške in klosetne na-
prave. Izdelovanje posode iz pločevine
za firnež, barvo, lak in med vsake veli-
kosti kakor tudi posod
(škateji) za konzerve.

Posluje po celi Jugoslaviji. — Ustanov-
ljena 1. 1913. — Delniška glavica znaša
3.000.000 Din v zlatu.

JUGOSLAVIJA

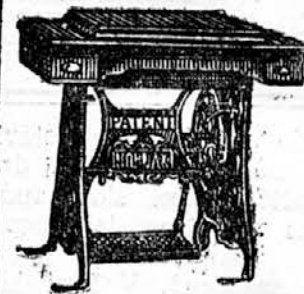
Splošna zavarovalna družba v Beogradu

Ravnateljstvo za Slovenijo v Ljubljani

★

Glasom naredbe ministrstva za vojno in mornarico
nadomestiljo police splošne zavarovalne družbe
„JUGOSLAVIJA“ šeritveno kaveže za častnike.
Pisarna: Dunajska c. 15. — Tel.: 571

Sklepa: 1. požarna zavarovanja, 2. življenska zavarovanja, 3. ne-
zgodna in jamstvena zavarovanja, 4. zavarovanja proti škodam vsled
tatarskega vploma, 5. transportna zavarovanja, 6. zavarovanja proti
škodam vsled razbitja stekla. Največji tu delujoči zavod. Dru-
žba je prevzela od „Graške vzajemne zavarovalnice“ in od za-
varovalnih družb „Feniks“ požarni oddelek in „Franko-Hongroise“
ves njihov kupčijski obsej v naši državi. — Najnižje tarife. Takoj-
šnja plačila škod. itd. itd. itd.

IVAN JAX IN SIN

Ljubljana, Gosposvetska 2

Najboljši šivalni in pletilni stroji.

Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu.

Ustanovljeno 1. 1867.

Vezenje poučuje brezplačno.

Posamezni deli koles in šivalnih strojev.

15 LETNA GARANCIJA.

Pisalni stroji „ADLER“.

Kolesa iz prvih tovarn „Dürkopp“,
„Styria“, „Waffenrad“, „Kayser“.

R. WILLMANN

STROJNO GRADBENA DELAVNICA

LJUBLJANA, Slomškova ul. 3.

Priporoča se za izvršitev vseh v strojno stroko spadajočih del.
Izdelovanje različne vrste strojev za obdelovanje lesa in naprave
žag z vodnim, parnim in motornim obratom. — Prevzema proje-
ktiranje in opremo različnih mehaničnih naprav.

Mati in sin.

Glej, sinko, primerjajva enkrat perilo, oprano
z ZLATOROG TERPENTINOVIM MILOM
s perilom, opranim z drugim milom!

Kakšna razlika!

Perilo, oprano z Zlatorog terpen-
tinovim milom, je res lepše, kakor
novo. Poleg tega sem našla v
Zlatorog terpentinovem milu

že drugi zlatnik
po 10 frankov!

Jadranska zavarovalna družba

Tel. št. 937. ustanovljeno leta 1838 (Riunione) Tel. št. 937.

Generalno zastopstvo za Slovenijo: LJUBLJANA, Beethovnova ulica števil. 4 (v lastni palači).

Direkcija za Jugoslavijo: ZAGREB, Matzova ulica števil. 10 (v lastni palači).

Akcijski kapital Lit. 100.000.000.--. Rezervni kapital Lit. 300.000.000.--.

SKLEPA:

Zavarovanja zoper požar — zavarovanja zoper vplom — zavarovanja proti razpoki
stekla — zavarovanja zvonov — zavarovanja transportov — zavarovanja strojev
proti razpoki — šomaž zavarovanja — zavarovanja zoper točo — življenska zava-
rovanja, in sloer: dosmrtna zavarovanja — zavarovanja na doživetje — zavarovanja
starostne rente — posamezna nezgodna zavarovanja — nezgodna zavarovanja otrok
— jamstvena zavarovanja.

Podružnice v Jugoslaviji: Beograd, Bečkerek, Novi Sad,
Sarajevo, Subotica, Split, Sušak, Ljubljana, Osijek.

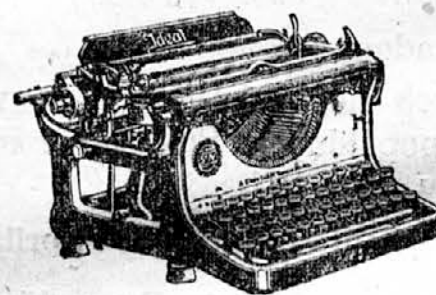
Glavna zastopstva v vseh večjih krajih Jugoslavije.

Pojasnili in proračuni se dobe brezplačno pri vseh podružnicah.

TVRDKA THE REX CO. Ljubljana ■ Gradišče 10

TELEFON ŠT. 268

USTANOV. 1906

dobavi najboljše pisalne stroje
■ in pisarniške potrebščine ■

GRADBENO PODJETJE ING. DUKIĆ IN DRUG

LJUBLJANA Bohoričeva ulica št. 24